

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta rybářství a ochrany vod
Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický

Bakalářská práce

**Systém organizace veřejné správy jako podmínka
rozvoje vodního hospodářství**

Autor: Natalie Tomasová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Ing. Zdeněk Strnad, Ph.D., MPA

Konzultant bakalářské práce: Mgr. Jaroslava Nietscheová

Studijní program a obor: B1601 Ekologie a ochrana prostředí, Ochrana vod

Forma studia: Prezenční

Ročník: 4.

České Budějovice, 2023

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Dne

.....

Natalie Tomasová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce JUDr. Ing. Zdeňku Strnadovi, Ph.D., MPA, za odborné konzultace a velmi rychlé jednání. Dále bych chtěla poděkovat své rodině.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta rybářství a ochrany vod

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Natalie TOMASOVÁ**
Osobní číslo: **V19B038P**
Studijní program: **B1601 Ekologie a ochrana prostředí**
Studijní obor: **Ochrana vod**
Téma práce: **Systém organizace veřejné správy jako podmínka rozvoje vodního hospodářství**
Zadávající katedra: **Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický**

Zásady pro vypracování

Mezi legislativní cíle na úseku vodního hospodářství patří mimo jiné ochrana vod, zachování i zlepšení jejich jakosti, jakož i hospodárné využívání vodních zdrojů, snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a bezpečnost vodních děl, a to v zájmu zajištění trvale udržitelného užívání těchto vod, bezpečnosti vodních děl a ochrany před účinky povodní a sucha. Jednou ze základních (a nezbytných) podmínek pro rozvoj vodního hospodářství je funkční a vhodně organizovaný systém veřejné správy. Je to totiž ona veřejná moc, které byla z vůle lidu svěřena péče o věci společného zájmu. A voda, resp. vodní hospodářství je jedním z našich nejdůležitějších vitálních zájmů. Organizace veřejné správy i na poli vodohospodářském má na našem území kořeny sahající až do období Rakousko-Uherska. Mnohé (byrokratické) principy absorbovala dokonce i dnešní administrativně-správní soustava vodoprávních úřadů vhodně doplněná pro tu kterou konkrétní dílčí oblast o další správní orgány či jiné subjekty (Česká inspekce životního prostředí, Státní plavební správa aj.). Cílem práce (a tedy úkolem studentky) bude komplexní popis a vyhodnocení fungování státní správy na úseku vodního hospodářství a vhodná doporučení, jak uvedený systém zefektivnit v zájmu dalšího rozvoje vodního hospodářství. Očekávám rovněž zhodnocení (popř. dokonce inspiraci) některou ze zahraničních zkušeností zemí, které jsou nám kulturně-společensko-geograficky blízké, neboť přes dlouhodobě vysokou (a uznávanou) kvalitu vodoprávních úřadů, lze jistě i přesto identifikovat i v této soustavě (dosud skryté) potenciální rezervy. Využita by přitom měla být především metoda analytická, tj. studium literatury, právních předpisů, organizačních (řídících) opatření týkajících se výkonu veřejné správy, metodických doporučení či závěrů mezinárodních orgánů (či organizací) zabývajících se sledovanou oblastí apod. V praktické části pak studentka zanalyzuje a zhodnotí naši administrativní soustavu na úseku vodního hospodářství a popíše faktické důsledky (a možnosti či limity) pro žádoucí (trvale udržitelný) rozvoj vodního hospodářství (dospěje-li k tomu, může práce rovněž vyústit v návrh vhodných doporučení či modelů adaptace této soustavy na nové podmínky).

Rozsah pracovní zprávy: **30-50 stran**
Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Dante A. Caponera, Marcella Nanni Principles of Water Law and Administration. ISBN 9780367729325
FAO – Food and Agriculture Organization of the United Nations Rome. Sources of International Water Law. 1998. Dostupné z: <http://www.fao.org/3/W9549E/w9549e00.htm>
Gerloch, A. (2017). Teorie práva (7th ed.). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk
Hendrych, D. a kol. (2016). Správní právo. Obecná část (9th ed.). Praha: C. H. Beck
Horáček Z., Král M., Strnad Z., Vytejková V. Vodní zákon s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15.3.2015. Praha: Soudy, s.r.o. 2015. 320 s. ISBN 978-80-86846-57-6
Implementace rámcové směrnice EU pro vodní politiku v České republice: Implementation of the EU water framework directive in the Czech Republic.

Praha: Ministerstvo životního prostředí, Odbor ochrany vod, 2004. ISBN 80-7212-273-8
Informační systém VODA České republiky [online]. Dostupné z WWW: <<http://voda.gov.cz/portal/>>
Kněžínek, J. Kompetenční zákon: komentář. 2016. Praha. Wolters Kluwer. ISBN 9788075523389
Kučerová, H. 2019. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou (2. aktualizované vydání). Praha: Leges
Maslen, M. 2017. Právna úprava starostlivosti o vody v Slovenskej republike. Praha. Leges. 978-80-7502-193-9
Ministerstvo vnitra České republiky: Závěry Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu [online]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/poradni-sbor-ministra-vnitra-pro-spravni-rad-a-spravni-trestani.aspx>
Ministerstvo zemědělství. EAGRI: Voda: Výkladové komise [online]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/voda/legislativa/vyklady/>
Peyrer von Heimstätt, Carl. Das österreichische Wasserrecht. 1880. Wie. 736 s.
Sněmovní tisk 556 (Novela zákona o vodách) včetně důvodové zprávy [online]. 2020. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&T=556>
Strnad, Z. Opatření obecné povahy (nejen) podle vodního zákona. Vodní hospodářství 6/2012. s. 230
Strnad, Z. Rozhodování a procesy v právní úpravě užívání vod. Praha. Univerzita Karlova. 2012. 278 s.
Strnad, Z. a kol. Vodní právo. 2. aktualizované vydání. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod. 2015. 266 s. ISBN 978-80-7514-027-2
Šilar, J. Böh, A. Vodní zákon a související předpisy. 1975. Praha. Státní zemědělské nakladatelství
ŠÍMA, A. Zákon o rybářství. Praha. Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-836-0
The Economic Commission for Europe Water Convention and the United Nations Watercourses Convention. 2015. Dostupné z: <https://www.unwater.org/publications/economic-commission-europe-water-convention-united-nations-watercourses-convention/>
Uhlířová, M. a kol. (2015). Základy práva. Č. Budějovice: JU, EF
Vedral, J. (2012). Správní řád: komentář (2nd ed.). Praha: Bova Polygon
Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon)
Zákon č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství

Supervizor bakalářské práce: **doc. Ing. Martin Kocour, Ph.D.**
Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický
Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Ing. Zdeněk Strnad, Ph.D., MPA**
Katedra regionálního managementu a práva
Konzultant bakalářské práce: **Mgr. Jaroslava Nietscheová**

Datum zadání bakalářské práce: **8. ledna 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2022**

v2
prof. Ing. Pavel Kozák, Ph.D.
děkan

728/11
JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FAKULTA RYBÁŘSTVÍ A OCHRANY VOD
Zátiší
389 25 Vodňany

prof. Ing. Tomáš Randák, Ph.D.
(2)
ředitel

Obsah

1	Úvod	8
2	O vodě	9
2.1	Vědní obory zabývající se vodou na Zemi.....	10
2.2	Dělení vody	11
2.3	Spotřeba vody na osobu.....	12
2.4	Nedostatek vody	14
2.5	Znečištění vody.....	15
3	Pojmy vodního hospodářství	19
4	Legislativa	22
4.1	Vodní právo.....	22
4.2	Vodní zákon	24
4.2.1	Historie vodního zákona	24
4.2.2	Vodní zákon v současnosti	26
4.2.3	Zákon o vodovodech a kanalizacích.....	28
4.3	Ochrana vod	28
5	Vodní politika EU.....	33
6	Institucionální prostředí vodního hospodářství	35
6.1	Ministerstva.....	36
6.1.1	Ministerstvo zemědělství	36
6.1.2	Ministerstvo životního prostředí.....	38
6.1.3	Ministerstvo dopravy a spojů ČR	39
6.1.4	Ministerstvo obrany ČR.....	39
6.2	Krajské úřady	40
6.3	Obecní úřady obcí s rozšířenou působností	40
6.4	Obecní úřady	41
6.5	Újezdní úřady na území vojenských újezdů	41
6.6	Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)	41
6.7	Správci vodních toků	42
6.7.1	Státní podniky Povodí.....	42
6.7.2	Lesy ČR, s. p.....	43
6.7.3	Národní parky	43
6.8	Další odborné subjekty	43
6.9	Hydrologické a vodohospodářské informace v ČR	46

7	Činnost veřejné správy	48
7.1	Kontrolní činnost veřejné správy	48
7.1.1	Souhrnná zpráva o správně-právních aktivitách.....	49
7.1.2	Zpráva o stavu vodního hospodářství ČR, tzv. Modrá zpráva.....	54
7.2	Obor vodovodů a kanalizací	55
7.2.1	Kontrolní činnost vlastníků a provozovatelů VaK	56
7.2.2	Benchmarking vlastnických a provozovatelských subjektů VaK.....	58
7.3	Rozvoj vodního hospodářství	60
7.4	Vyhodnocení zjištěných informací	63
8	Izrael – úsporné nakládání s vodou	65
8.1	Vodní hospodářství v Izraeli.....	65
8.1.1	Instituce ve vodním hospodářství	66
8.1.2	Role soukromého sektoru	68
8.1.3	Financování vodohospodářského sektoru	69
8.1.4	Priority systému vodního hospodářství.....	69
8.1.5	Podpora vynálezů.....	70
8.1.6	Cesta k úspěchu ve 12 bodech	70
8.2	Budiž voda po česku: S. A. W. E. R.....	71
9	Závěr.....	73
10	Seznam použité literatury a informačních zdrojů	74
11	Seznam zkratk	86
12	Seznam tabulek, obrázků a příloh.....	87
13	Přílohy.....	88
14	Abstrakt.....	92
15	Abstract.....	93

1 Úvod

V bibli je psáno, že voda je boží dar a zázrak, bez kterého by nebylo života. Voda je na zemi, pod zemí, voda je i v ovzduší. Nic na tomto světě vodu nenahradí.

Voda, půda, nerosty a horniny, vzduch a sluneční energie jsou základními složkami neživé přírody, které jsou podmínkou pro veškerý život na Zemi, tedy pro růst rostlin i existenci živočichů. Všichni potřebují vodu, všichni mají potřebu pít. Voda má důležitou roli v zemědělství, využívá se jí také k vodní (lodní) dopravě, v průmyslové výrobě, vodního proud je zdrojem energie. Voda má svou funkci i v krajině, tedy funkci krajinnotvornou, estetickou i rekreační.

Společnost se neustále rozvíjí a růst populace zvyšuje nároky na dostatečné zásoby vody a také nároky na její jakost, neboť rozvoj společnosti bohužel způsobuje i znečištění vod. Voda nemá nevyčerpatelnou zásobu a nedostatek vody by v budoucnu mohl způsobit vážné mezinárodní konflikty. Je tedy nutné se zabývat vodou – ať už z pohledu její úspory a ochrany, či z pohledu hledání nových vodních zdrojů. Proto se každý stát snaží stanovit účelná pravidla hospodaření s vodou i její ochranou a zakládá orgány a instituce, které na dodržování těchto pravidel dohlíží. Jak se o vodu a její kvalitu starat a jak ji udržet v krajině, aby neubývala, je dáno v české vnitrostátní legislativě. K ochraně vodních toků na mezinárodní úrovni slouží mezinárodní právo prostřednictvím dvoustranných i mnohostranných smluv.

Tato práce je rozdělena na dvě části. Jednak jde o část teoretickou, která pojednává o vodě a vodním hospodářství, jak je zakotveno v legislativě, o systému organizace veřejné správy, jaké jsou dotčené orgány hlavní i dílčí, jaké zákony se vážou k vodnímu hospodářství a ochraně vod a jednak o část praktickou, kde bude na základě zjištěných skutečností vyhodnoceno fungování veřejné správy v oblasti vodního hospodářství v ČR. Bude rovněž uvedeno, jak funguje vodní hospodářství v jiném státě – a to jmenovitě v Izraeli.

2 O vodě

Voda je strategickým přírodním zdrojem, a proto může nedostatečný přístup k vodě a její znečištění ohrozit socioekonomický rozvoj a politickou stabilitu státu. Problémy v oblasti vodního hospodářství mohou na jedné straně potenciálně vyvolat spory a konflikty, ale na druhé straně může vodní hospodářství přinášet cenné příležitosti pro spolupráci na místní i mezinárodní úrovni.

Voda byla dlouhé období považována za dar přírody, který nic nestojí. Tím člověk nabyl mylného dojmu, že je jí neomezené množství, ale opomněl, že je ve skutečnosti velmi vzácná a nenahraditelná. Zásoby vody nekonečné nejsou. Její spotřeba souvisí s přibýváním obyvatelstva, se zvyšováním životní úrovně, s rozvojem průmyslu a zemědělství. Voda se objevila na planetě Zemi zhruba před 4,5 miliardy lety tak, že po ochlazení plynných částic nastala syntéza kyslíku a vodíku a zbylé vodní páry se postupně srážely při ochlazení zemského povrchu na tzv. horké deště. Ty přispívaly k průběhu základních fyzikálních a chemických pochodů na povrchu Země. Začalo docházet k vyplňování prohlubní vodou – vznikaly povrchové vody. Trhlinami v zemi se naopak voda dostávala do podzemí a vytvářela vody podzemní. Postupem času voda začala vytvářet moře a oceány, ve kterých vznikala první život (4).

Zhruba 71 % zemského povrchu je pokryto vodou. Avšak sladká voda je jen malým zlomkem z celkového množství vody na Zemi. Více než 97 % plochy vodstva pokrývají moře a oceány, oproti tomu sladká voda tvoří pouze 3 % hydrosféry. Z toho více než 2 % sladké vody tvoří ledovce a sněhová pole. V podstatě pouze 0,1 % vody na naší planetě je k dispozici pro 6,8 miliardy lidí (19), (61).

Voda je nezbytnou součástí rostlinných i živočišných ekosystémů. Lidské tělo je tvořeno přibližně 60 % vody. Již ztráta 20 % tělesné vody má pro člověka fatální následky. Bez vody člověk vydrží jen 2–3 dny (74). Voda, kterou pijeme, proniká do každé buňky a její kvalita je velmi důležitá. Rostliny obsahují až 90 % vody. Rostoucí počet obyvatel potřebuje stále více a více vody. Blíže se k tomu vyjadřuje Plecháč (1999), jenž dále uvádí: „*Za trvalý zdroj povrchové vody dnes i do budoucna můžeme považovat jen tu část vody, která se v koloběhu vody stále obnovuje. Přitom právě tato část vody je nejvíce závislá na možných globálních klimatických změnách, které mohou v budoucnu vyvolat při hospodaření s vodou největší rizika.*“

Klíčovými záležitostmi týkajícími se vody – její jakostí, zabezpečením, hospodárným využíváním vodních zdrojů, ochranou podzemní a povrchové vody nebo např. bezpečností vodních děl – se zabývá vodní zákon (č. 254/2001 Sb.). Podrobněji o něm bude pojednáno v kapitole Legislativa.

2.1 Vědní obory zabývající se vodou na Zemi

Hydrologie je vědní obor, který se zabývá hydrosférou, zkoumá tedy veškerou vodu na Zemi ve všech skupenstvích. Obecně lze hydrologii definovat jako nauku o vodě. Slovo *hydrologie* pochází z latinského výrazu *logos* (vědění, slovo) a *hydro* z řeckého základu *hydór* (voda). Definice vymezující obsah tohoto vědního oboru nejsou jednotné, neboť tento obor má dosti široký záběr a potkává se s dalšími vědami. Mimo jiné je hydrologie přírodovědným základem pro vodní hospodářství. Hydrologii je možné členit podle různých hledisek, žádné dělení však nezohledňuje všechna kritéria (95).

Základní dělení hydrologie je podle prostředí na dva podobory:

Hydrologie pevnin:

- hydrometeorologie – hydrologie atmosféry,
- potamologie – hydrologie tekoucích vod,
- limnologie – hydrologie stojatých vod,
- hydrologie bažin a mokřadů,
- hydroopedologie – hydrologie půdy,
- hydrogeologie – hydrologie podzemních vod,
- glaciologie – hydrologie ledovců,
- kryologie – hydrologie sněhu a ledu.

Hydrologie moří a oceánů: oceánografie – věda o mořích

Další podobory hydrologie:

hydrometrie: měření mechanických, fyzikálních, chemických a biologických jevů ve vodních systémech,

hydrografie: stojí na pomezí mezi hydrologií a geografii; zabývá se vodními útvary ve všech skupenstvích a zákonitostmi jejich rozložení na Zemi,

hydrogeografie: vychází z hydrologie a je součástí fyzické geografie; zkoumá vztahy mezi krajinnými faktory a vodním hospodářstvím, změny těchto vztahů na určitém území.

Podle jiného klasifikačního schématu, které se zaměřuje na pracovní oblasti, dělíme hydrologii na tři obory, které na sebe úzce navazují. Obor, kdy hydrologické jevy

pozorujeme a měříme, pak další navazující oblast, kdy se zjištěné jevy analyzují – hledají se souvislosti mezi příčinou a následkem. V neposlední řadě pak navazuje třetí oblast, kdy se získaná data používají v praxi (5), (95).

2.2 Dělení vody

Vodu můžeme dělit podle více kritérií: podle výskytu, využití a fyzikálních i chemických vlastností.

Voda se na Zemi vyskytuje ve třech skupenstvích:

- led, sníh, jinovatka (*pevné skupenství*),
- oceány, moře, řeky (*kapalné skupenství*),
- vodní pára (*plynné skupenství*).

Podle výskytu dělíme vodu na:

- *atmosférickou* – vzniká v ovzduší v podobě vodních par (déšť, mlha, rosa, sníh, led, jinovatka),
- *povrchovou* – voda dočasně nebo trvale se vyskytující na povrchu Země. Vzniká z vody atmosférické nebo jako odtok podzemních vod (moře, oceány, jezera, řeky, rybníky). Charakter povrchové vody se neztrácí, i když přechodně protéká zakrytými úseky, přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo v nadzemních vedeních. Její kvalita velmi kolísá, podle jakosti se dělí do pěti třída to na velmi čistou, čistou, znečištěnou, silně znečištěnou, velmi silně znečištěnou (92),
- *podpovrchovou* – voda půdní a podzemní, je součástí hydrosféry a najdeme ji ve všech skupenstvích. Vyskytuje se pod zemským povrchem v přímém styku s horninami, je to také voda protékající drenážními systémy nebo voda ve studních. Při průchodu vrstvami půdy a geologickými útvary získává specifické vlastnosti, je více alkalická, má větší tvrdost a také má stálou teplotu (patří sem také vody minerální nebo důlní vody).

Podle využití můžeme vodu dělit na:

- *pitnou* – definice pitné vody: „*Pitná voda je zdravotně nezávadná voda, která ani při trvalém požívání nevyvolá onemocnění nebo poruchy zdraví přítomností mikroorganismů nebo látek ovlivňujících akutním, chronickým či pozdním působením zdraví fyzických osob a jejich potomstva, jejíž smyslově postižitelné vlastnosti a jakost nebrání jejímu požívání a užívání pro hygienické potřeby*

fyzických osob.“ Definováno v zákoně č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a ve vyhlášce MZe ČR č. 252/004 Sb., která stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody (93), (94). Používá se k vaření, osobní hygieně, v potravinářství,

- *užitkovou* – používá se k jiným než k pitným účelům. Ve srovnání s pitnou vodou může mít horší chemické vlastnosti, ale musí být zdravotně nezávadná, příklady využití jsou: ke koupání, praní, k úklidu, zavlaze, mytí vozidel, kropení komunikací,
- *provozní užitkovou* – je určena pro výrobní procesy (chlazení): průmyslová (strojírenství, sklářský průmysl, výroba piva), technologická (chemický průmysl) a voda pro závlahy v zemědělské výrobě. Musí být zdravotně zabezpečena.

Některé další vlastnosti vody

Jednou z hlavních sledovaných vlastností vody je její tvrdost. Ta je dána obsahem nerostů rozpuštěných ve vodě. Nejčastěji jde o vápenaté a hořečnaté soli, voda obsahuje ale také rozpuštěné chloridy, sírany, dusičnany a křemičitany (6), (7). Mezi další vlastnosti se řadí obsah solí (salinita). Slaná voda obsahuje různé soli na jeden litr, průměrně 35 gramů (nejvyšší podíl zaujímá se 78 % chlorid sodný). Z dalších solí se jedná hlavně o chlorid hořečnatý a síran hořečnatý (8). Dalšími sledovanými fyzikálními vlastnostmi jsou hustota, konduktivita (vodivost) a senzorycké vlastnosti, jako jsou barva, zákal, průhlednost, chuť, pach, viskozita, teplota.

2.3 Spotřeba vody na osobu

Průměrná spotřeba vody v ČR v roce 2021 činila 93,2 litru na osobu a den. V Praze byla průměrná spotřeba pitné vody o něco vyšší, než je celorepublikový průměr – 113 litrů na osobu a den (10), (13), (14). V České republice klesla spotřeba vody od roku 1989 o 45,5 %. Spotřeba se liší ve velkých městech v porovnání s menšími městy či obcemi.

Podle údajů z roku 2018, které zveřejnil Český statistický úřad, bylo v tomto roce napojeno na veřejný vodovod 94,7 % všech obyvatel v ČR. Infrastruktura veřejných vodovodů chybí jen na samotách a individuálních usedlostech (12).

Pro porovnání spotřeby vody v EU: zpráva *The governance of water services in Europe*, publikovaná organizací EurEau v roce 2020, udává spotřebu vody v jednotce litrů na osobu a den (l/os./den) (15):

- *nejvyšší spotřebu* vykazují Itálie (220 l/os./den), Portugalsko (204 l/os./den) a Francie (170 l/os./den),
- *nejnižší spotřebu* evidují Malta (77,1 l/os./den), Slovensko (79 l/os./den), Estonsko (88 l/os./den) a *Česká republika* (89,2 l/os./den),
- *sousední státy mají následující spotřebu:* Rakousko zhruba 129 l/os./den, ve Spolkové republice Německo kolem 126 l/os./den a v Polsku činí 99 l/os./den.

Pro porovnání spotřeby vody v různých částech světa (11):

- Spojené arabské emiráty (550 l/os./den),
- USA, Japonsko, Velká Británie (300 l/os./den),
- země rozvojové, jako např. Mosambik, Eritrea (10 l/os./den).

Průměrná denní spotřeba vody v ČR v litrech na osobu v roce 2021 (16):

(denní činnost / průměrné denní hodnota v litrech)

- mytí rukou 6
- osobní hygiena 41
- toaleta 26
- pití každý den 2
- vaření, mytí nádobí 10

Vyhláška č. 120/2011 Sb. stanovuje směrná čísla roční spotřeby pitné vody v ČR (18).

Celkový přehled spotřeby vody v % (17):

<u>Spotřeba vody v %</u>	<u>Svět</u>	<u>Afrika</u>	<u>Evropa</u>
<u>Zemědělství</u>	69	88	33
<u>Průmysl</u>	23	5	54
<u>Domácnosti</u>	8	7	13

2.4 Nedostatek vody

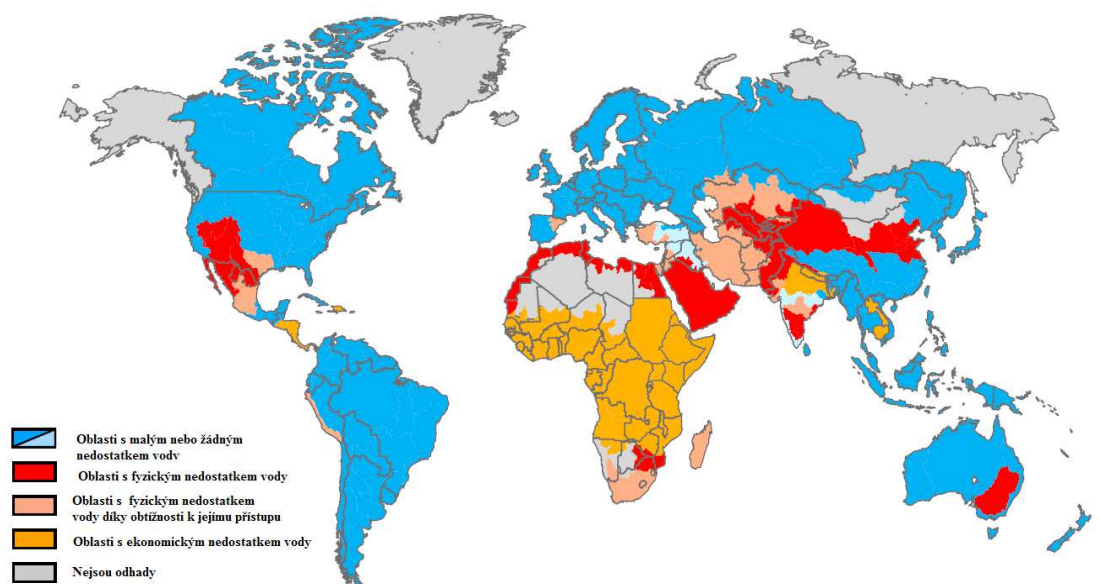
Nedostatek vody může být fyzický (absolutní), který vyplývá z nedostatečných přírodních vodních zdrojů v regionu, nebo ekonomický, jehož příčinou je ekonomická situace v daném regionu, v jejímž konečném důsledku nejsou přítomné vodní zdroje lidem přístupné. Podle Programu OSN pro rozvoj je za nedostatkem vody ve větší míře ekonomický nedostatek, většina oblastí má dostatek vody k uspokojení domácích, průmyslových, zemědělských a ekologických potřeb. Chybí však dostatek finančních prostředků na rozvoj infrastruktury a technologií pro čerpání vody z dostupných místních zdrojů a její úpravu tak, aby bylo možné ji spotřebovat (23). Celých 82 % lidí, kteří nemají přístup k dostatečně kvalitní pitné vodě, žije ve venkovských oblastech, zatímco pouze 18 % žije v oblastech městských (21), (22).

Na počátku 21. století ohrožuje vyhlídky na rozvoj lidstva prohlubující se globální vodní krize. Každý třetí člověk na světě nemá přístup k nezávadné pitné vodě, dvě pětiny lidí si nemohou mýt ruce vodou a mýdlem a více než 673 milionů lidí se stále vyprazdňují venku (pro srovnání – všechny státy EU a USA dohromady mají 770 milionů obyvatel) (20). Tato situace značně přispívá k přenosu infekčních chorob vodou a v konečném důsledku brzdí hospodářský růst i snižování chudoby v nejchudších zemích světa (19). Zhruba jedna třetina světové populace nyní žije v oblastech s nedostatkem vody a téměř miliarda lidí stále žije bez přístupu k nezávadné pitné vodě (Prokurat et al., 2015).

Zpráva o lidském rozvoji z roku 2006 (23) rámuje nejnaléhavější výzvy, kterým lidstvo čelí (17). Prosazuje společné úsilí o zajištění vody a hygieny prostřednictvím národních strategií a globálního akčního plánu. Zkoumá sociální i ekonomické příčiny, které vedou k nedostatku vody. Hledá příležitosti pro mezinárodní spolupráci při řešení přeshraničního napětí ve vodním hospodářství (23).

Spotřeba vody se ve většině vyspělých zemí zvyšuje spolu s růstem HDP na obyvatele, průměrná spotřeba činí přibližně 200–300 litrů na osobu denně. V méně rozvinutých zemích (např. v afrických zemích, jako je Mosambik) byla průměrná denní spotřeba vody na obyvatele nižší než 10 litrů vody. Mezinárodní organizace přitom doporučují minimálně 20 litrů vody, který má být k dispozici nejdále 1 km od domácnosti. Velká část Afriky trpí ekonomickým nedostatkem vody. Kritické krizové podmínky často vznikají právě u ekonomicky chudých a politicky slabých komunit žijících v již tak suchém prostředí.

Rozvoj vodní infrastruktury v těchto oblastech by mimo jiné mohl přispět k celkovému snížení chudoby. Mezinárodní hospodářský institut zveřejnil obrázek (viz obrázek 1) (25), který znázorňuje fyzický a ekonomický nedostatek vody u jednotlivých států.

Obr. 1 Fyzický a ekonomický nedostatek vody podle zemí (převzato z International water management institute)

2.5 Znečištění vody

Kvantita i jakost povrchových a podzemních vod jsou významně ovlivněny aktivitami člověka v krajině, a to nejen současnými, ale i z minulých let. Následky naší činnosti mnohdy nejsou patrné okamžitě, ale mohou působit skrytě a projevit se až po delším čase. Proto probíhá dlouhodobý monitoring, tedy klasifikace a vyhodnocování kvality vod tak, aby byla k dispozici data za delší srovnávací období. Na počátku rutinního sledování jakosti vod v roce 1963 se zaznamenávaly převážně údaje týkající se kyslíkového režimu, živin, kovů a mikrobiologického znečištění (111). Lidé v dnešní době produkují širší škálu škodlivých látek než v minulosti a je tedy nutné zjistit, které z nich jsou přítomny ve vodě. Ve většině případů jde o syntetické organické látky různorodého původu.

Informační systém Monitoringu kvality vod na území ČR 0150 – IS Arrow je portál sběru dat odebraných vzorků vody a hodnoticí portál kvality vod. IS Arrow provozuje Český hydrometeorologický ústav v rámci činností zajišťovaných pro Ministerstvo životního prostředí. Systém umožňuje uložení a zpracování výsledků programů monitoringu sledování chemického stavu a ekologického stavu vod podle požadavků směrnice Rady č. 2000/60/ES a jejich zveřejnění pro laickou i odbornou veřejnost (111).

Znečištění vod lze členit podle několika kritérií. Můžeme rozdělovat znečištění na základě zdroje znečištění, znečišťující látky nebo míry znečištění.

Zdroje znečištění:

- *plošné*: je rozptýlené, nepochází z jednoho samostatného zdroje, mívá často kumulativní účinek, malé množství znečišťujících látek se shromažďuje z velké oblasti (splachy z polí, pastvin nebo velkých městských a průmyslových aglomerací),
- *bodové*: jedná se o úniky místní, lze jednoznačně definovat místa, ve kterých dochází k vypouštění odpadních vod přímo do vodních toků nebo nádrží (obce, města, průmysl).

Podle časového měřítka původu znečištění: dlouhodobé – kontinuální (obce, města), nárazové sezonní znečištění – spjaté s dešťovým odtokem a náhodné – havarijní (září 2020 na Bečvě pod Valašským Meziříčím).

Podle místa vzniku: znečištění produkované: obyvatelstvem, průmyslem, zemědělstvím, dopravou a jinými složkami.

Znečištění může být: chemické (látky přirozeného i umělého původu), dále fyzikální (sediment, půdními a jílovitými částicemi – např. následkem eroze; tepla) nebo hygienické – biologické (patogenní mikroorganismy).

Jakost vody: v obecném smyslu jde o charakteristiku vody, která je zjišťována hodnocením souboru ukazatelů pro účely klasifikace a srovnávání vod. Klasifikace jakosti vody vychází z hodnocení údajů o vybraných ukazatelích jakosti vody (112).

Jakost povrchových vod je pravidelně klasifikována. Klasifikace vychází z porovnání vypočtené charakteristické hodnoty se soustavou mezních hodnot tříd kvality vody a následné zařazení ukazatele do jedné z pěti tříd kvality podle znečištění vody (102).

Pro klasifikaci stavu kvality povrchových vod platí normy, které upravují hodnoty přípustného znečištění povrchových vod. Od 1. 12. 2017 začala platit novelizovaná norma ČSN 75 7221 (Kvalita vod – Klasifikace kvality povrchových vod), která nahrazuje předchozí 19 let platnou normu ČSN 75 7221 z října 1998 (Jakost vod –

Klasifikace jakosti povrchových vod) (92). Norma pro klasifikaci kvality povrchových vod byla pravidelně revidována z důvodu výskytu nových znečišťujících látek v životním prostředí. Byly doplňovány další ukazatele kvality vody.

První norma (ČSN 83 0602) z roku 1965 obsahovala celkem 25 ukazatelů (ukazatele kyslíkového režimu, základního chemického složení, mikrobiálního znečištění). Poslední novelizovaná norma obsahuje celkem 65 ukazatelů sdružených v pěti skupinách (obecné, fyzikální a chemické ukazatele, organické látky, kovy a metaloidy, mikrobiologické a biologické ukazatele, radiologické ukazatele).

Tekoucí povrchové vody se podle kvality vody zařazují do pěti tříd kvality:

I. *neznečištěná voda* – ukazatele kvality vody nepřesahují hodnoty odpovídající běžnému přirozenému pozadí v toku,

II. *mírně znečištěná voda* – ukazatele kvality vody dosahují hodnot, které umožňují existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,

III. *znečištěná voda* – ukazatele kvality vody dosahují hodnot, které nemusí vytvořit podmínky pro existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,

IV. *silně znečištěná voda* – ukazatele kvality vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze nevyváženého ekosystému,

V. *velmi silně znečištěná voda* – ukazatele kvality vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze silně nevyváženého ekosystému.

Jakost podzemních vod je zásadně ovlivněna dusičnany, které mohou negativně ovlivnit i dodávky pitné vody. Hlavním původcem tohoto znečištění je zemědělská produkce, jde hlavně o nesprávnou aplikaci dusíkatých hnojiv. Zhruba 42 % plochy ČR je vymezeno jako zranitelné oblasti ve smyslu tzv. nitrátové směrnice (směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeným dusičnany ze zemědělských zdrojů) (113), (96). Podle § 33 vodního zákona jsou zranitelné oblasti území, kde se vyskytují povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, které jsou ohroženy vysokou koncentrací dusičnanů. V těchto oblastech je upraveno používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a protierozní opatření (60).

U podzemních vod je také dlouhodobě prokazováno znečištění pesticidy a jejich metabolity (používaných v zemědělství zejména při pěstování plodin, jako jsou řepka, kukuřice a řepa), které patří mezi nejvýraznější ukazatele znečištění podzemních vod, dále anorganické látky (dusičnany, amonné ionty a fosforečnany), organické látky souhrnně (CHSKMn a rozpuštěný organický uhlík), kovy (baryum, mangan, arsen

a kobalt), těžké organické látky (toluen a 1,2-cisdichloreten) a PAU (fenantren a chrysen). Vzhledem k pomalé dynamice změn chemismu podzemních vod a dlouhé době rozkladu pesticidů jsou zde stále detekovány i již zakázané pesticidy a jejich metabolity (alachlor, atrazin) (96).

V roce 2021 byla jakost podzemních vod monitorována ve státní monitorovací síti u pramenů, mělkých vrtů a hlubokých vrtů. Sledováno bylo celkem 322 ukazatelů jakosti. Sledování u čtyř hlavních skupin ukazatelů (základní ukazatele, kovy, polární pesticidy a léčiva) bylo u většině objektů provedeno dvakrát ročně. Ostatní skupiny ukazatelů jakosti byly analyzovány jen na vybraném menším počtu objektů, ale s vyšším počtem odebraných vzorků v rámci rozšířeného situačního monitoringu na podzim roku 2021 (102).

Vyhodnocení výsledků jakosti podzemních vod za rok 2021 bylo provedeno podle vyhlášky č. 5/2011 Sb. (vyhláška o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních) srovnáním naměřených hodnot ukazatelů jakosti podzemních vod s limitními hodnotami pro podzemní vodu a podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES (102).

U sledovaných objektů podzemních vod byl zjištěn mírně nižší počet lokalit s nadlimitními hodnotami monitorovaných látek oproti předchozím letům. Byla zaznamenána mírně klesající tendence od roku 2019 (102). V roce 2021 byly u pramenů a hlubokých vrtů zjištěny nepatrně lepší hodnoty kvality podzemních vod z hlediska obsahu cizorodých látek oproti předchozímu tříletí. Při vyhodnocení míry znečištění nejzranitelnějších vod, a to mělkých vrtů, které jsou antropogenní činností nejvíce zasaženy, zpráva uvádí, že i v roce 2021 se potvrdilo, že stav, tedy znečištění, se i nadále trvale nezlepšuje (102).

3 Pojmy vodního hospodářství

Vodní hospodářství je komplexní systém strategického významu, který vede k využití, rozvoji a ochraně vodních zdrojů a ochraně vod před škodlivými účinky. Tento systém vyžaduje výrazný regulační vliv státu. Za vodní zdroje jsou považovány ty části povrchových a podzemních vod, které lze využívat pro potřeby společnosti při respektování zásad trvale udržitelného využívání a zájmů životního prostředí a biodiverzity ve vodních systémech. Vodním bohatstvím jsou kromě výše uvedených vodních zdrojů i vody ostatní, které nejsou ekologicky a ekonomicky využívány (26). Zásadní oblastí zájmu ve vodním hospodářství je spotřeba vody. Úspore ve spotřebě a rovněž k ochraně před znečištěním také napomáhá vývoj nových moderních technologií. Spotřeba, vypouštění, znečištění, čištění, následná úprava vod a návrat ke spotřebiteli tvoří vlastně koloběh, kterému se říká hospodaření s vodou. Vodní hospodářství je podle Plecháče (1999) „*vztah mezi subsystemy uživatelů vod a subsystemy povrchových a podpovrchových vod*“.

Vodní hospodářství zahrnuje obor vodních toků a obor vodovodů a kanalizací. Obor vodních toků se zabývá správou a provozem říční sítě, včetně správy povodí a objektů na vodních tocích. Obor vodovodů a kanalizací zajišťuje zásobování pitnou vodou, dále odvádění a čištění odpadních vod. O vodním hospodaření je zmínka již ve starověkém Egyptě před několika tisíci lety, kdy se stavěla první vodohospodářská díla, k nimž byli stanoveni vodohospodáři s výsadním postavením (Pelikán, 1983).

Veřejné vodovody byly stavěny už ve starověku. První vodovod byl podle Plecháče (1999) postaven 305 let před naším letopočtem a vedl do Říma. Podle Pelikána (1983) měli v roce 50 n. l. Římané vodovody již v délce 400 km. Na území našeho státu začala výstavba mnohem později (Plecháč, 1999). Dále Plecháč (1999) uvádí, že ze statistických údajů z roku 1928 je patrné, že z veřejných vodovodů bylo v roce 1928 zásobeno 44,3 % lidí. Podle nejnovějších údajů, Modré zprávy za rok 2020 (103), kterou předložilo MZe vládě ČR ke schválení, činí délka vodovodní sítě 79 104 kilometrů a zásobeno pitnou vodou z vodovodů je 10,13 milionu obyvatel, tedy z celkového počtu obyvatel celých 94,6 % (27). V roce 2011 Modrá zpráva uvádí 74 tisíc kilometrů a 93,4 % obyvatel zásobených pitnou vodou z vodovodů. Vodní hospodářství by se dále mohlo rozdělit na hospodářství vodních toků, vodovody a kanalizace.

Povodí je území, ze kterého veškerá povrchová voda odtéká sítí potoků, řek a jezer do jediného vyústění nebo toku, který následně ústí do moře, podle směrnice 2000/60 ES (rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky). Je ohraničeno rozvodnicí, kterou je myšlena hranice geomorfologického rozhraní mezi sousedními povodími. Plocha povodí zahrnuje také plochy povrchových vodních útvarů v povodí (3).

Vodní útvar je vymezené významné soustředění povrchových nebo podzemních vod v určitém prostředí charakterizované společnou formou jejich výskytu nebo společnými vlastnostmi vod a znaky hydrologického režimu. Člení se na útvary povrchových vod (jezera, vodní nádrže, koryta vodních toků) a útvary podzemních vod (vyhláška č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod).

Hydrologický rajon je území s obdobnými hydrogeologickými poměry, typem zvodnění a oběhem podzemní vody (30).

Vodním zdrojem jsou povrchové nebo podzemní vody, které jsou využívány nebo které mohou být využívány pro uspokojení potřeb člověka, zejména pro pitné účely.

Vodné a stočné. Podle zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), je vodné definováno jako „*právo na úplatu za dodávku pitné vody a za službu spojenou s jejím dodáním*“. Stočné je pak podle stejného zákona „*úplata za službu spojenou s odváděním a čištěním, případně zneškodňováním odpadních vod. Právo na stočné vzniká okamžikem vtoku odpadních vod do kanalizace*“ (9), (29).

Odpadní vody jsou takové vody, jejichž kvalitu negativně ovlivnila nebo zhoršila lidská činnost, tedy vody znečištěné. Odpadní vody podle charakteru znečištění dále rozdělujeme na:

- *splaškové odpadní vody* (vypouštěné do veřejné kanalizace z lidských obydlí, z budov občanské vybavenosti [školy, školky, restaurace, kulturní zařízení atd.]),
- *průmyslové a zemědělské odpadní vody* (vody, které byly použité a znečištěné při výrobních procesech, včetně vody chladicí),

- *srážkové vody* (chemické složení srážkové vody je závislé na složení ovzduší; mohou být znečištěny např. vypíráním plyných, kapalných i pevných částí z ovzduší),
- *balastní vody* (podzemní vody vnikající do kanalizačního potrubí vlivem jeho netěsnosti. Tyto vody ředí vody v této kanalizaci a jejich přítomnost je nežádoucí, neboť snižují kapacitu potrubí, zvyšují čerpané objemy na přečerpávacích stanicích, zvyšují objem vod přitékajících do čistírny odpadních vod a ochlazují a ředí odpadní vody, což má za následek snížení účinnosti čištění v čistírně) (28).

ČOV je místo – objekt nebo zařízení –, kde dochází k čištění odpadních vod. Proces čištění vod má tři fáze: mechanickou, biologickou a terciární. Čistírny se mohou dělit podle několika kritérií – velikosti, typu čistírenského procesu nebo podle blízkosti objektu, ze kterého jde znečištění (průmyslová nebo zemědělské výroba a domácnosti) (44).

4 Legislativa

Mezi povinnosti státu patří dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství, k němuž patří i ochrana vody. Stát zajišťuje tuto ochranu na úrovni politické, právní, ekonomické a také institucionální. Všeobecnou právní normou je Ústava ČR, v níž jsou dány základy pro ochranu životního prostředí, které podporují ekologickou legislativu (preambule 75 a v ustanovení čl. 7). V Listině základních práv a svobod je zakotveno právo na příznivé životní prostředí a právo na včasné a úplné informace o něm (ustanovení čl. 35 Listiny) (Damohorský, 2010). Více k tématu bude uvedeno v kapitole 4.3.

Mezi základní zákonné právní předpisy na úseku vodního hospodářství patří předně zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) a zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích). Oba právní předpisy nabyly účinnosti dne 1. ledna 2002 (9), (29), (60).

Činnosti na úseku vodního hospodářství jsou právně zaštitěny především těmito dvěma právními předpisy. Dále existuje mnoho dalších primárních (zákonných) a sekundárních (podzákonných) právních předpisů, včetně metodických pokynů, ve kterých jsou upřesněna či rozvedena některá další pravidla týkající se hospodaření s vodami a jejich ochrany.

4.1 Vodní právo

Vodní právo náleží do oblasti veřejného práva, je souhrnem mnoha právních norem českého i mezinárodního významu, stanovuje podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů i zacházení s nimi a jejich zachování. Zahrnuje i oblast vodních děl, právní vztahy k vodám a právní vztahy ostatních osob, které vodu užívají nebo s vodami jinak nakládají.

Podle Gerlocha (2009) je vodní právo průřezovým právním oborem, který má různou povahu norem. Z pohledu práva soukromého lze vodní právo považovat za součást práva občanského, v případě hlediska veřejného je vodní právo součástí práva správního, trestního a práva životního prostředí. Gerloch (2009) dále charakterizuje vodní právo jako „*souhrn právních norem, které se v různé míře vztahují k vodě a které upravují právní vztahy, jejichž předmětem je voda. Voda je tedy ústředním pojmem vodního práva. V rovině sociální je systémem společenských vztahů upravujícím zacházení s vodou*

a výsledkem úpravy tvůrce práva“. V sociální rovině je vodní právo systémem, který upravuje vztahy ve společnosti v oblasti vody. Vodní právo lze také charakterizovat jako prostředek ochrany jednotlivce, jeho práv a prostředek realizace vodní či vodohospodářské koncepce a politiky státu (Urban, 2016).

Aktuální znění vodního zákona (1. 2. 2022 – 30. 6. 2023 / verze 39), který je zařazen do oblasti správního práva vodního hospodářství, je problematika vod rozdělena do šestnácti hlav. Státní správa na úseku vodního hospodářství je na nejvyšší úrovni založena na sdílení kompetencí mezi čtyřmi ministerstvy, která jsou ústředními vodoprávními úřady. Jsou to Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo dopravy a Ministerstvo obrany. Svodnou gesci za vodní zákon vykonává v rámci tzv. zbytkové působnosti Ministerstvo zemědělství ČR, není-li svěřena tímto zákonem jiným ústředním orgánům.

Vodní právo netvoří samostatný právní obor, jako třeba občanské nebo správní právo, ale spadá částečně do zvláštní části práva správního, zejména pokud jde o stavební právo a také do práva životního prostředí. Vodní zákon je novodobým právním nástrojem, který reflektuje současnou vodní politiku v Evropě a odpovídá tak na požadavky, které jsou nezbytné pro zajištění trvale udržitelného užívání vod. Upravuje postupy správních orgánů a ochranu zájmů veřejných, ale rovněž ochranu zájmů soukromých, hlavně pak v oblasti soukromého vlastnictví (60). Pojmy, s nimiž zákon pracuje, jsou vymezeny zejména v ustanoveních § 2 a § 2a vodního zákona, některé další najdeme i v jeho dalších ustanoveních.

Jako celek se vodní zákon neomezuje pouze na vymezené definice obsažené v zákoně samotném, jednotlivé prováděcí předpisy k vodnímu zákonu vymezují některé další vodohospodářské pojmy. Nedílnou součástí vodního práva jsou také technické normy. Vývoj těchto právních norem navazuje na kategorizaci vod. Právní normy upravují právní vztahy týkající se těchto druhů vod (Strnad, 2013).

V příloze 1 (viz Přílohy – kapitola 13) přikládám vybrané zákony na úseku vodního hospodářství, vyhlášky, nařízení vlády a metodické pokyny, další vybrané dokumenty související s hospodařením s vodou.

4.2 Vodní zákon

4.2.1 Historie vodního zákona

V roce 1870, tedy už před více než 150 lety, byl vydán český zákon zemský č. 71/1870 čes. z. z., který se týkal oblasti vod. Jednalo se o první takto ucelenou zákonnou vodoprávní normu, která zahrnovala celou oblast vodního práva. Tento zákon byl platný po dobu celých 85 let. Už samotná délka platnosti tohoto zákona je dokladem, že tehdejší odborníci a znalci byli na výjimečně vysoké úrovni. Rovněž poukazuje na právní odbornost Říšské rady, sněmu Království českého (Moravského a Slezského zemského sněmu). Téhož roku byl vydán také moravský zákon zemský č. 65/1870 mor. z. z. a slezský zákon zemský č. 51/1870 slez. z. z. Oba tyto zákony rovněž upravovaly oblast vodního práva a od českého se lišily pouze v některých dílčích ustanoveních (37), (38).

Na vývoj vodního práva v českých zemích mělo vliv zejména římské právo. Prospěšná byla zejména přejatá zásada, že tekoucí vody jsou veřejné, tedy nenáležely státu. Jejich veřejnost se projevovala tím, že byly vyhrazeny obecnému užívání. Výjimečně (na základě povolení císaře nebo zákona) existovala k veřejným vodním tokům i zvláštní práva, která přesahovala meze obecného užívání. Soukromou žalobou se bylo možné dovolat ochrany proti porušení obecného užívání veřejného vodního toku. Tuto zásadu můžeme také najít v našich prvních vodoprávních předpisech.

Vývoj před rokem 1869

Už před rokem 1869, tedy před vydáním českého zemského zákona, byly vyvíjeny snahy o vytvoření ucelené koncepce tak, aby systém vodního práva byl pro celé Předlitavsko jednotný. Níže uvádím některá z přijatých zákonných opatření upravujících nakládání s vodami a vlastnické vztahy k vodám z období před přijetím českého zemského zákona o vodách v roce 1870. Již v roce 1500 bylo vydáno Vladislavské zřízení, které stanovilo, že splavné řeky, stejně jako silnice, jsou podle starodávného obyčeje statkem obecným. Další vodoprávní předpisy jsou obsaženy v mlýnských řádech. Je to např. mlýnský řád Ferdinanda I. z roku 1553, Maxmiliána II. z roku 1572, Rudolfa II. z roku 1576, Matyáše z roku 1618 a Ferdinanda II. z roku 1643. Mlýnský řád z roku 1775 již např. ustanovil, že krajské úřady mají funkci prostředníka ve vodních sporech.

Roku 1811 byl vydán Rakouský všeobecný občanský zákoník, v němž byla zahrnuta i vodoprávní ustanovení. Vzhledem k vysoké potřebě upravit právními předpisy užívání vody, již brzy po vydání tohoto všeobecného občanského zákoníku, byl vydán další předpis, jímž byl všeobecný mlýnský řád ze dne 1. prosince 1814. Tento právní předpis upravoval jednak vztahy mezi mlynáři a jejich zákazníky, jednak také obsahoval důležité ustanovení ohledně práva kohokoliv žádat o povolení ke zřízení vodního díla nebo zařízení u politického úřadu. Bylo zde také stanoveno, že jedině stát měl právo udělovat koncese pro zdymadla a hnací vodní díla. Tuto svoji činnost stát vykonával prostřednictvím krajských úřadů a státních techniků, tedy stavebních úřadů. Toto organizační uspořádání státní správy už v té době je zajímavé i z dnešního pohledu. Celá řada dekretů se vztahovala k provádění vodních staveb, např. Dekret o vodních stavbách ze dne 30. října 1830, kterým bylo vymezeno, do jaké míry má stát přispět na vodní stavby. Mezi další dílčí právní ustanovení patří např. důlní horní zákon č. 146/1854 ř., o vydání plavebních řádů, rybničních řádů, k úpravě podzemních vod a lesní zákon č. 252/1852 ř. z. k., k úpravě plavení polenového dříví.

Už v roce 1850 byl vypracován „Návrh zákona o právu vodním“, avšak skončil bez dalšího projednávání až do roku 1862. Problematickým bodem pro jednání byla jednání o územní platnosti zákona, mohl mít platnost zemskou nebo říšskou (předlitavskou). Dojít ke shodě nebylo jednoduché. Nicméně v roce 1862 byla zpracována po delší odmlce tzv. vládní předloha vodního zákona. V roce 1866 byla tato předloha zaslána k vyjádření všem 17 zemským sněmům, které tehdy byly v celém Předlitavsku. Postoje zemských sněmů se lišily. Český sněm se, stejně jako některé další zemské sněmy, stavěl k návrhu negativně a odmítl jej s tím, že vodoprávní oblast patří do zemědělské legislativy.

V roce 1860 byl schválen Říšský vodní zákon č. 93 / 1869 ř. z., který sloužil jako rámcový právní předpis. Tento zákon převzal celou řadu principů římského vodního práva. Zákon měl osm částí a celkem 29 paragrafů. Podle § 18, 25 a 27 říšského vodního zákona měly pak zemské sněmy vydat podrobnější vodoprávní předpisy.

V roce 1869 ministerstvo orby ve Vídni původní předlohu z roku 1866 upravilo, ne však výrazně. Tato nová předloha byla zaslána všem 17 zemským sněmům. S ohledem na nově schválený platný Říšský vodní zákon z roku 1869, a to zejména § 27 tohoto zákona Sněm Království českého svůj postoj z roku 1866 přehodnotil. Byla ustavena zvláštní komise pod vedením JUDr. Klier, následně byla vládní předloha přepracována a byl schválen český zákon zemský č. 71/1870 čes. z. z., o tom, kterak lze vody užívat, jí svozovat a jí se bránit. Zákon byl členěn na šest částí a zahrnoval celkem 101 paragrafů.

V roce 1870 byly publikovány rovněž moravský zákon zemský č. 65/1870 mor. z. z., o používání i provádění vod a obraně proti nim a slezský zákon zemský č. 51/1870 slez. z. z., o užívání a provádění vod i obraně proti nim. Tyto dva zemské zákony se prakticky od českého vodního zákona nelišily, rozdílné byly jen některé formulace. Platnost těchto zákonů však byla ukončena v roce 1942. Bylo vydáno vládní nařízení č. 305/1942 Sb. o rozšíření platnosti českého zemského vodního zákona na celé území Protektorátu Čechy a Morava. Zákon č. 71/1870 platil až do data vydání zákona č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství. V letošním roce uplyne padesát let od přijetí zákona o vodách č. 138/1973 Sb., který nabyt účinnosti 1. 4. 1975 a byl zrušen předpisem 254/2001 Sb., zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) (37), (38).

4.2.2 Vodní zákon v současnosti

Vodní zákon je základní právní normou pro celou oblast vod. Hlavní význam vodního zákona spočívá ve stanovení podmínek pro hospodárné využívání vodních zdrojů. Rovněž upravuje právní vztahy fyzických a právnických osob k využívání povrchových a podzemních vod. Vodní zákon byl od 1. ledna 2002, kdy nabyt účinnosti, mnohokrát pozměněn.

Zatím poslední novelizace se uskutečnila v roce 2021. Zákon č. 544/2020 Sb. měnící zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů a další související zákony, je účinný od 1. února 2021 (40). Tato tzv. suchá novela vodního zákona je takto nazývána z důvodu přidání zcela nové Hlavy X v rámci ochrany před suchem, nicméně je v něm obsaženo i mnoho jiných důležitých novelizací (60), (42).

Další významnou změnu představuje zákon č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona a jenž nabude účinnosti od 1. července 2023 (41). S účinností od 1. ledna 2019 byla kupříkladu přijata nová prováděcí vyhláška

k vodnímu zákonu č. 328/2018 Sb., o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových (43), (45).

Vodní zákon chrání povrchové a podzemní vody jako ohrožené a nenahraditelné složky životního prostředí a přírodní zdroje, stanovuje podmínky pro správné a hospodárné využívání vodních zdrojů a jejich zachování, má zabránit stavu nedostatku vody, zachovat i zlepšit jakost povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů. Stanovuje využívání povrchových a podzemních vod fyzickými i právníky osobami, stejně jako i vztahy k pozemkům a stavbám, s nimiž výskyt těchto vod přímo souvisí, a to v zájmu zajištění trvale udržitelného užívání těchto vod, bezpečnosti vodních děl a ochrany před již výše zmíněnými účinky povodní a sucha. Úprava vztahů vycházející z tohoto zákona řeší rovněž zásady návratnosti nákladů na vodohospodářské služby, včetně nákladů na související ochranu životního prostředí a nákladů na využívané zdroje, v souladu se zásadou, že znečišťovatel platí nápravu (60), (29).

Ve vodním zákoně jsou závazně vymezeny takové pojmy, jako jsou *povrchové vody*, *podzemní vody* (zdůrazňuje se, že povrchové ani podzemní vody nejsou součástí pozemku, na němž nebo pod nímž se vyskytují, nejsou ani předmětem vlastnictví). Dále vysvětluje pojmy *vodní zdroj*, *povodí* a další.

Vodní zákon se také zabývá nakládáním a vypouštěním odpadních vod do veřejných kanalizací. Pro vypouštění odpadních a zvláštních vod uděluje povolení vodoprávní úřad kontrolující následně míru a objem znečištění. Toto povolení k vypouštění odpadních vod se vydává na dobu časově omezenou, jež nesmí být delší než 10 let. Dále se v zákoně upravuje plánování v oblasti vod, které je zajišťováno státními podniky Povodí. Důležitá součást zákona je oddíl Ochrana před povodněmi, kde je pojednáváno o povodňových plánech a zvládání rizik. Zákon rozděluje vodní toky na významné a drobné a upravuje správce těchto toků. Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí vydává seznam významných toků, za jejichž správu odpovídají tzv. správci povodí. Ti mají za povinnost sledovat stav koryt vodních toků, provozovat a udržovat je v řádném stavu a zajišťovat jejich úpravu (Král et al., 2011).

4.2.3 Zákon o vodovodech a kanalizacích

V oblasti vodárenství je základní právní normou zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu (9), (29). Upravuje vztahy mezi vlastníky a provozovateli vodovodů a kanalizací. Zákon jasně vymezuje práva a povinnosti vlastníka, stavebníka a samozřejmě provozovatele vodovodu.

Základní povinností vlastníka vodovodu je zajistit jeho plynulé a bezpečné provozování. Ten, kdo se chce stát provozovatelem vodovodu nebo kanalizace, musí požádat krajský úřad o vydání povolení k této činnosti. Pokud jsou splněny požadavky vytyčené zákonem, úřad povolení vydá. Kromě vydávání povolení k provozování je v kompetenci kraje v samostatné působnosti také zajištění zpracování plánů rozvoje vodovodů a kanalizací pro své území. Takový plán slouží jako podklad pro tvorbu územněplánovací dokumentace a je rovněž využíván vodoprávním úřadem, obcemi a krajem v samostatné i přenesené působnosti. Účelem tohoto zákona je komplexní zabezpečení celé problematiky vodárenství – provozování vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, úprava pitné vody, ochrana odběratele a způsob odvádění odpadních vod a měření znečištění těchto vod (9).

4.3 Ochrana vod

Podle Ministerstva životního prostředí je ochrana vod: „*komplexní činnost spočívající v ochraně množství a jakosti povrchových a podzemních vod, a to v souladu s požadavky českého práva i práva EU*“ (39).

Právo na příznivé životní prostředí je jedním ze základních lidských práv definovaných jak dokumenty ČR – *Ústavou ČR, Listinou základních práv a svobod* –, tak i mezinárodními dokumenty, např. *Listinou základních práv EU, Úmluvou o právech dítěte*. Toto právo je podmínkou realizace ostatních základních práv, včetně práva na život. V roce 1992 byla podepsána Deklarace Konference OSN o životním prostředí a rozvoji, ve které jsou uvedeny základní zásady udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí.

V novodobých českých dějinách měla zásadní význam změna politického režimu v roce 1989, po níž byly přijaty modernější proekologické zákony a byly vytyčeny první strategie pro ochranu životního prostředí v ČR. Důležitou právní normou z hlediska ochrany vod je *zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí*, který vymezuje základní pojmy v oblasti životního prostředí. Zákon stanovuje zásady a určuje povinnosti při ochraně

životního prostředí a vymezuje odpovědnost za porušování zákona. Ochrana je zde definována jako činnost, která předchází znečištění životního prostředí, nebo mu zabraňuje a odstraňuje je (29).

Následně v r. 1995 byla schválena první Státní politika životního prostředí. Aktuální SPŽP 2020–2030 nahrazuje předchozí SPŽP 2012–2020 a představuje již 6. dokument podporující zlepšení stavu životního prostředí v ČR. Dokument „Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050“ byl schválen vládou ČR usnesením č. 21 ze dne 11. ledna 2021. SPŽP je dlouhodobý národní strategický dokument na nejvyšší úrovni, který stanovuje cíle v oblasti ochrany životního prostředí v ČR. K plnění cílů je nezbytná úzká spolupráce napříč resorty na národní, regionální i místní úrovni veřejné správy. Tento dokument rovněž vytyčuje strategické směřování do roku 2030 s výhledem do roku 2050 a zároveň zohledňuje strategické dokumenty jak na národní, tak i mezinárodní úrovni. Tento dokument uvádí: (96).

SPŽP – stav životního prostředí k roku 2020 – Voda:

- Od roku 2013 je monitoring vod ukotven a realizován podle Rámcového programu monitoringu. Ten je pravidelně aktualizován, poslední aktualizace se uskutečnila v roce 2018.
- V dlouhodobém horizontu dochází v ČR ke zlepšování jakosti povrchových vod, přesto jsou v ČR stále útvary klasifikované třídou III. a horší.
- K roku 2018 bylo na veřejný vodovod připojeno 94,7 % obyvatel, tzn. připojení chybí pouze 5,3 % obyvatel ČR. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů se významně liší mezi jednotlivými kraji.
- Podíl obyvatel připojených na kanalizační síť v roce 2018 činil 85,5 %. Na kanalizaci zakončenou ČOV dosud není připojeno 17,6 % obyvatel. Podíl obyvatel napojených na ČOV se však významně liší mezi jednotlivými kraji.
- Zvyšuje se význam plošných zdrojů znečištění vodních útvarů.
- Narůstá negativní vliv znečištění vodních útvarů farmaky a jejich metabolity (a dalšími biologicky obtížně odbouratelnými látkami).

- Převážně nevyhovující chemický stav lze sledovat u útvarů podzemních vod, a to zejména kvůli amonným iontům a dusičnanům. Z organických látek jsou problematické zejména pesticidy a jejich metabolity. Bylo revitalizováno více než 263 km vodních toků (2012–2020), přičemž dalších 25 km toků je v realizaci.
- Využívání dešťové, recyklované a vyčištěné odpadní vody v ČR představuje dosud zanedbatelné objemy, které však mohou pomoci řešit lokální nedostatek vody (96)

SPŽP – Strategické cíle v oblasti vody jsou tyto:

- Zlepšování jakosti povrchových vod.
- Zlepšování jakosti podzemních vod.
- Zlepšování v zásobování obyvatelstva pitnou vodou s vyhovující jakostí.
- Zlepšování čištění odpadních vod.
- Zvyšování efektivity využívání vody, vč. její recyklace (96).

SPŽP – Zdroje financování v oblasti vod:

- NPŽP – Národní program Životní prostředí.
- OPŽP – Operační program Životní prostředí.
- PRV – Program rozvoje venkova 2014–2020.
- SZP – Strategický plán Společné zemědělské politiky 2021–2027.
- PRV – Program rozvoje venkova 2014–2020.
- Výstavba a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací.
- Program Výstavba a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací.
- OPTAK – Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost.
- InterReg – programy Evropské přeshraniční spolupráce.
- Program LIFE.
- Státní rozpočet (96).

Zákon České národní rady o Státním fondu životního prostředí České republiky č. 388/1991 Sb je další právní úpravou. U Státního fondu životního prostředí, který byl zřízen na základě tohoto zákona, je správcem Ministerstvo životního prostředí. Příjmy SFŽP tvoří poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatky za skutečný odběr podzemních vod a poplatky za znečištění nebo poškozování jednotlivých složek životního prostředí. Tyto prostředky pak může SFŽP využít v oblasti ochrany vod na podporu činností souvisejících s ekologickými funkcemi vodních toků a vodních ploch, dále pak pro ochranu ovzduší, přírody a péče o krajinu. SFŽP je také od

roku 2007 zprostředkujícím orgánem pro Operační program Životní prostředí a pro Operační program Infrastruktura. Rovněž se podílí na spolufinancování projektů na ochranu vod, zlepšování kvality ovzduší, nakládání s odpady a další ochranu přírody (46).

Vodní zákon (č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů) je hlavní a základní právní úprava pro ochranu vod, jejich využívání a práva k nim. Některá jeho ustanovení či pravidla jsou rozvedena či upřesněna i dalšími podzákonnými předpisy, kterými jsou nařízení vlády či příslušné vyhlášky. V rámci ochrany vod se ve vodním zákoně mimo jiné jedná o zachování i zlepšení kvality podzemních a povrchových vod, zmiňuje podmínky pro využívání vodních zdrojů.

Vodoprávní dozor patří podle vodního zákona do působnosti vodoprávních úřadů. Vodoprávní úřady kontrolují dodržování ustanovení vodního zákona a předpisů podle něj vydaných a v rozsahu své působnosti ukládají opatření k odstranění zjištěných závad. Mezi jejich povinnosti také patří kontrolovat, zda jsou dodržována jimi vydaná rozhodnutí a opatření obecné povahy.

Vodoprávní úřady si mohou při provádění vodoprávního dozoru vyžádat spolupráci odborných subjektů, subjektů sledujících jakost a zdravotní nezávadnost vod, orgánů ochrany přírody, sdružení občanů působících na úsecích ochrany životního prostředí, rybářství, popřípadě dalších orgánů. Provádějí také dozor nad vodními díly, jejichž stav by mohl ohrozit bezpečnost osob nebo majetku. Přitom zejména kontrolují, jak vlastníci nebo uživatelé těchto staveb na nich zajišťují technickobezpečnostní dohled a jak provádějí potřebná opatření k jejich bezpečnosti.

Na dodržování příslušných právních předpisů dohlíží kromě vodoprávních úřadů Česká inspekce životního prostředí. Kontroluje například vypouštění odpadních vod a výstavbu a provoz jejich čistíren, ochranu vod před znečištěním závadnými látkami, dodržování ustanovení o poplatcích za vypouštění odpadních vod znečišťovateli. Pokud dojde k havárii či úniku škodlivých látek do podzemních či povrchových vod, ČIŽP jako jeden ze subjektů vyšetřuje příčiny, nařizuje opatření k odstranění těchto příčin a případně také ukládá sankce. ČIŽP rozhodne o nápravných krocích a jejich dodržování, dále kontroluje, rovněž vede centrální evidenci havárií. ČIŽP je oprávněna při rozsáhlejších haváriích zastavit výrobu či činnost, která ohrožení způsobuje, a to až do odstranění veškerých nedostatků (64).

Každý rok předkládá MŽP v součinnosti s MZe vládě zprávu o stavu vodního hospodářství v České republice, tzv. Modrou zprávu, ve které jsou popsány a hodnoceny jakost a množství povrchových a podzemních vod i související legislativní, ekonomické, výzkumné a integrační aktivity (102), (103), (104).

5 Vodní politika EU

Voda nezůstává na území jednoho státu, ale protéká přes hranice napříč mnoha státy. Pro ochranu vod je proto naprosto nezbytná spolupráce sousedních států, jinak opatření ztrácí na své účinnosti. V Evropě máme, pokud jde o péči o vodu, jedny z nejpřísnějších norem na světě (50).

„Institucionální trojúhelník“ EU tvoří tři hlavní instituce zajišťující proces a tvorbu právních dokumentů Evropské unie. Do tohoto trojúhelníku spadá Evropská komise, která navrhuje právní předpisy, čímž zajišťuje legislativní činnost EU, dále Evropský parlament, který reprezentuje zájmy občanů členských států a třetím je Rada Evropské unie, jež zastupuje členské státy při koordinaci chodu jednotlivých politik a přijímá právní předpisy. Společně tyto instituce vytváří legislativu, mezi kterou patří směrnice, nařízení a rozhodnutí, jež jsou platné ve všech členských státech EU (56). Na úrovni Evropské unie na úseku vodního hospodářství je základním právním předpisem Evropského parlamentu a Rady EU *Rámcová směrnice pro vodní politiku ES (2000/60/ES)* z 23. října 2000, která musela být členskými státy EU implementována do právního řádu do 22. prosince 2003 (2), (3), (47). Tato směrnice stanoví rámec pro činnosti Společenství v oblasti vodní politiky. ČR je povinna vytvořit nové plány v oblasti vod podle požadavků Rámcové směrnice.

Mezi další předpisy EU patří např.:

- směrnice EU 2020/741, o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody (57),
- směrnice EU 2020/2184, o jakosti vody určené k lidské spotřebě,
- směrnice 2008/105/ES, o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky,
- směrnice 2007/60/ES, o vyhodnocování a zvládnutí povodňových rizik,
- směrnice 2006/118/ES, o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu,
- směrnice 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod a další (54).

Cílem vodní politiky EU je:

- zajištění dostatku kvalitní vody pro všechny občany EU,
- zajištění dodržování norem při vypouštění odpadních látek a stanovení jejich limitů,
- ochrana citlivých vodních biotopů (56).

V EU spadá vodní hospodářství a ochrana vod pod oblast politiky životního prostředí (24). Už od 70. let 20. století rozvíjí Evropská komise aktivity v oblasti životního prostředí v evropském regionu prostřednictvím akčních programů. Tyto programy a plány jsou politicky významným opatřením ke společnému řešení konkrétních environmentálních problémů. Zatím bylo vyhlášeno osm těchto programů (53).

Zatím poslední, osmý akční program pro životní prostředí, který nabyl účinnosti 2. května 2022, má sloužit jako návod pro tvorbu a provádění politiky v oblasti životního prostředí do roku 2030 (51), (52). Pro ochranu vod je zejména významný první akční program přijatý v roce 1973, jehož cílem byla, mimo další opatření, ochrana vod. V roce 1977 došlo k přijetí druhého akčního programu, který se rovněž kromě dalšího věnuje ochraně pitné a mořské vody. Velký význam má pátý akční program, který zavádí tzv. nový přístup ochrany životního prostředí. Tento přístup spočívá ve sdílení odpovědnosti, koordinaci společných akcí členských států, vybudování informačních systémů a posílení úlohy ekonomických i legislativních nástrojů při ochraně životního prostředí a vod (Damohorský, 2010), (48), (49). Orgány EU a vlády jednotlivých členských států stanovily s podporou právních předpisů, specializovaných výzkumných programů a finančních prostředků jasné cíle pro evropskou politiku v oblasti životního prostředí. Hlavním cílem politiky životního prostředí je efektivnější využívání přírodních zdrojů, kam také spadá problematika odběru a recyklace povrchových a podzemních vod a jejich efektivnější využívání a ochrana ohrožených druhů. Vodní politika EU se dotýká společného sdílení vodních zdrojů a ekosystémů, proto je důležité mít v této oblasti jednotnou politiku. Evropská unie se snaží o koordinaci vodní politiky především v oblasti ochrany vod před znečištěním a před dopady při změně klimatu (56).

Hodnocení rámcové směrnice o vodě z roku 2019

Z vyhodnocení vyplývá, že rámcová směrnice o vodě odpovídá svému účelu, ale její zavádění do praxe není dostatečně rychlé. V důsledku toho Komise v červnu 2020 oznámila, že rámcová směrnice o vodě se nezmění, ale že se zaměří na provádění a prosazování směrnice stávající (97).

6 Institucionální prostředí vodního hospodářství

Celková délka státních hranic je 2 290,2 km a z toho necelá třetina hranic je tvořena vodními toky (58). Hydrologickou síť České republiky tvoří přibližně 76 tisíc kilometrů vodních toků. Česká republika leží na rozvodnici tří moří: Severního, Baltského a Černého. Rozvodí těchto tří moří dělí území republiky na tři hlavní povodí, a to povodí Labe (úmoří Severního moře) – téměř celé Čechy s hlavními toky Labem a Vltavou, povodí Odry (úmoří Baltského moře) – celé České Slezsko, malé severní oblasti Moravy a malé příhraniční oblasti na severu Čech s hlavními toky Odrou a Lužickou Nisou a povodí Dunaje (úmoří Černého moře) – malé jižní, západní a východní příhraniční oblasti Čech, ale hlavně téměř celá Morava s hlavními toky Moravou a Dyjí (55).

Dále jsou tato hlavní povodí dělena do osmi oblastí, které jsou spravovány pěti státními podniky Povodí. Důvodem tohoto členění je lepší plánování v oblasti správy vodních toků. Hlavními toky v Čechách jsou Labe (370 km) a Vltava (433 km), na Moravě Dyje (306 km) a Morava (272 km) a ve Slezsku Odra (135 km) a Opava (131 km). Významné vodní toky mají celkovou délku okolo 15 tisíc kilometrů. Oproti tomu drobné toky dosahují délky až 60 tisíc kilometrů (58).

Institucí působících v oblasti státní správy je mnoho. Plecháč (1999) uvádí, že v průběhu let došlo v oblasti vodního hospodářství k mnoha změnám. Za posledních 50 let byla oblast vodního hospodářství spravována několika ministerstvy.

V oblasti vod je cílem státní politiky vytvořit podmínky pro udržitelné hospodaření s omezeným vodním bohatstvím ČR. Hlavní zásady státní politiky v oblasti vod vycházejí z tzv. Rámcové směrnice EU o vodní politice, dalších směrnic z oblasti vod a z obnovené strategie EU pro udržitelný rozvoj (59).

Státní správa ve vodním hospodářství by se dala rozdělit do dvou rovin. V rovině první mimo území vojenských újezdů, kdy je státní správa rozdělena do tří stupňů – 1. stupeň: obecní (obecní úřady), 2. stupeň: krajský (krajské úřady) a 3. stupeň: ústřední (ministerstva). V rovině druhé jde pak o státní správu na území vojenských újezdů, která je rozdělena do dvou stupňů, tj. na újezdní úřady (působnost jako obecní a krajské vodoprávní úřady) a Ministerstvo obrany, jak uvádí Pokorný et al. (2006).

Podle vodního zákona vykonávají státní správu ve vodním hospodářství vodoprávní úřady (obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady, ministerstva jako ústřední vodoprávní úřady, újezdní úřady na území vojenských újezdů) a ČIŽP. U jakostí povrchových vod stanovených vyhláškou ke koupání provádí kontrolu krajská hygienická stanice (93).

Státní správa ve vodním hospodářství je organizována jako třístupňová a byla svěřena vodoprávním úřadům. Podle Strnada (2015) je „*poměrně efektivní třístupňovou hierarchicky vystavěnou*“. V následující části bude vymezena pravomoc jednotlivých vodoprávních úřadů a ČIŽP.

Vodoprávní úřady v České republice jsou tyto:

- ministerstva jako ústřední vodoprávní úřady,
- krajské úřady,
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- újezdní úřady na území vojenských újezdů,
- obecní úřady.

Činnost vodoprávních úřadů zahrnuje též dohled nad hospodárným využíváním povrchových a podzemních vod a s tím souvisejícím zachováním nebo zlepšením jakosti vodních zdrojů. Důraz je také kladen na snižování negativních důsledků při povodních a v obdobích sucha. Státní správa ve vodním hospodářství vydává mimo jiné rozhodnutí o právech a povinnostech osob a stanovuje postupy vodoprávních úřadů. Tímto způsobem je koordinováno využívání vod a ochrana vod. Je nutné zmínit i dodávky pitné vody a s tím související provoz vodovodů a kanalizací sloužících veřejné potřebě.

6.1 Ministerstva

6.1.1 Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo zemědělství vykonává funkci ústředního vodohospodářského úřadu podle vodního zákona a zákona o vodovodech a kanalizacích. Je zřizovatelem státních podniků Povodí a státního podniku Lesy ČR jménem státu. Prostřednictvím těchto podniků spravuje vodní toky a vodní díla ve vlastnictví státu.

Působnost MZe je zákonem stanovena jako zbytková, a to pro všechny úkony státní správy, u kterých není působnost ústředního vodoprávního úřadu taxativně stanovena pro ostatní ministerstva (Pokorný et al., 2006).

Ministerstvo zemědělství vykonává působnost ústředního vodoprávního úřadu, není-li vodním zákonem stanoveno jinak. Svou činností vymezuje právní předpisy v příslušných oblastech. V oblasti vod se MZe zaměřuje na plánování a optimální využití vodních zdrojů s důrazem na budoucí vývoj využívání tohoto zdroje.

Ministerstvo zemědělství má především pravomoci výkonné, a to i podle zákona o vodovodech a kanalizacích. O těch vede ústřední evidenci, zajišťuje kontrolní a metodickou činnost, zpracování koncepcí rozvoje vodovodů a kanalizací na území ČR, zabezpečuje informační systém na úseku vodovodů a kanalizací pro podporu výkonu veřejné správy, poskytuje informace a dále zajišťuje mezinárodní spolupráci v oblasti vodovodů a kanalizací (29), (60).

Ministerstvo zemědělství vydává každý rok „Souhrnnou zprávu o správně-právních aktivitách odboru státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí“ a uveřejňuje ji na svých webových stránkách (31).

Výkladové komise: působnost výkladových komisí je založena na základě příkazu náměstka ministra zemědělství pro strukturální sekci č. 1/2004, č. j. 912/2004-7000 ze dne 9. února 2004, ve znění příkazu č. 1/2005, č. j. 27112/2005-16000, se řídí příslušným jednacím řádem pro vodní zákon č. 254/2001 Sb., resp. jednacím řádem pro zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích. Výkladové komise byly zřízeny jako poradní orgány na úseku vodního hospodářství. Svou činností slouží k zabezpečení dodržování zákonných předpisů ve vodním hospodářství v působnosti MZe jako ústředního vodoprávního úřadu a také k zajištění jednotného postupu vodoprávních úřadů všech stupňů při řádné aplikaci zákonů a jejich prováděcích právních předpisů.

Výklady nejsou obecně právně závazné, mají pouze doporučující charakter. Personální složení výkladové komise pro zákon o vodovodech a kanalizacích a související právní předpisy odpovídá požadavku na odborné zaměření a osobní kvality jednotlivých členů této komise tak, aby jejími členy byli zástupci všech subjektů se vztahem k vodnímu hospodářství v České republice. Mimo jiné jsou zastoupeni také odborná veřejnost, zástupce územněsamosprávních celků i odborníků na jednotlivá právní odvětví. Členy jmenuje a odvolává vrchní ředitel úseku vodního hospodářství (101).

6.1.2 Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí je ústředním orgánem státní správy mj. ve věcech ochrany vodních zdrojů. Odbor ochrany vod MŽP vykonává funkční působnost ústředního vodoprávního úřadu zejména v oblastech ochrany množství a jakosti povrchových a podzemních vod, ochrany před povodněmi, mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany vod a rovněž tvorbě legislativy a norem v oblasti ochrany vod. MŽP zodpovídá za řízení Českého hydrometeorologického ústavu a České inspekce životního prostředí (§ 112).

MŽP vykonává působnost podle vodního zákona v následujících věcech:

Soustředí se na ochranu množství a jakosti povrchových a podzemních vod. Vydává např. povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních, k čerpání znečištěných podzemních vod za účelem snížení jejich znečištění a k jejich následnému vypouštění do těchto vod, popřípadě do vod povrchových. Dále projednává povolení k vypouštění odpadních vod s obsahem zvláště nebezpečných závadných látek nebo prioritních nebezpečných látek do kanalizací. Stanovuje minimální zůstatkový průtok a ukládá povinnost osadit na vodním díle cejch nebo vodní značku. Ukládá povinnost pravidelně měřit minimální zůstatkový průtok a podávat vodoprávnímu úřadu a správci povodí zprávy o výsledcích měření. Stanovuje také minimální hladiny podzemních vod a ukládá povinnost předložit návrh jímacího řádu. Rovněž ukládá povinnost pravidelně měřit hladinu podzemních vod, způsob měření a povinnost podávat vodoprávnímu úřadu a správci povodí zprávy o výsledcích měření. Vykonává činnosti při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních a při přebírání výsledků měření objemu vypouštěných vod a míry jejich znečištění, rovněž také provádí činnosti při přípravě návrhu prováděcího předpisu, kterým se stanoví ukazatele a hodnoty přípustného znečištění vod a další.

Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí jsou dotčenými orgány při posuzování zralosti projektů společného zájmu energetické infrastruktury a uplatňují závazné stanovisko ve společném územním a stavebním řízení pro stavby projektů společného zájmu energetické infrastruktury.

Podle vodního zákona MŽP společně s MZe vykonávají působnost v těchto oblastech:

- zvládání sucha a stavu nedostatku vody,
- poplatků za odběr podzemních vod společně,
- poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových a podzemních,

- podávání zpráv o plnění příslušných směrnic Evropských společenství a koordinování převzetí a zavádění legislativy Evropských společenství v oblasti vod,
- tvorby a vedení informačního systému společně zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod,
- sestavování a schvalování plánů v oblasti vod a sestavování programů opatření,
- stanovení povrchových vod, které jsou vhodné pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů.

MZe a MŽP vykonávají podle vodního zákona (§ 111) vrchní vodoprávní dozor

- Kontrolují v rámci vrchního vodoprávního dozoru, jak vodoprávní úřady a Česká inspekce životního prostředí provádějí ustanovení vodního zákona a předpisů podle něho vydaných.
- Jsou v rozsahu své působnosti podle tohoto zákona v rámci vrchního vodoprávního dozoru oprávněny též kontrolovat, jak jsou dodržována ustanovení vodního zákona a předpisů podle něho vydaných, jak jsou dodržována rozhodnutí vodoprávních úřadů, jak jsou plněny povinnosti vlastníků vodních děl, správců vodních toků a správců povodí. Zjistí-li závady, mohou uložit potřebná opatření k jejich odstranění.
- Předkládají každoročně vládě zprávu o zhodnocení kontrolní činnosti provedené v uplynulém roce v rámci vrchního vodoprávního dozoru.

Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s MZe předkládá každý rok vládě zprávu o stavu vodního hospodářství v ČR, vodohospodářskou ročenku – tzv. Modrou zprávu – v níž popisuje činnosti související s vodním hospodářstvím ve sledovaném roce, s rozvojem a s pokroky v oblasti hospodaření s vodou. Mimo jiné popisuje a hodnotí stav jakosti a množství povrchových a podzemních vod (102).

6.1.3 Ministerstvo dopravy a spojů ČR

V souladu s vodním zákonem (§ 7) vykonává působnost ústředního vodoprávního úřadu v užívání povrchových vod k plavbě (60), (31).

6.1.4 Ministerstvo obrany ČR

V souladu s vodním zákonem (§ 105) vykonává působnost ústředního vodoprávního úřadu ve věcech působnosti újezdních úřadů (60), (31).

6.2 Krajské úřady

Křeček et al. (2015) uvádí, že krajské úřady kontrolují podřízené vodoprávní úřady a poskytují jim v případě potřeby pomoc nejen odbornou, ale i metodickou. Soubor pravomocí krajského úřadu upravuje vodní zákon (63).

Z mnoha pravomocí lze uvést např. tyto:

- vyjadřují se ke stavbám, které mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit nakládání s vodami,
- ochranu vod,
- ochranu před povodněmi a ve věcech, které si vyhradí, za mimořádných okolností (povodně, sucho, havárie),
- v případech přesahujících území obce s rozšířenou působností nebo možností této obce mohou činit opatření, rozhodují ve věcech hraničních vod po projednání s Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí, popřípadě i s Ministerstvem vnitra, pokud má rozhodnutí vliv na průběh státní hranice,
- kontrolují provádění technickobezpečnostního dohledu nad vodními díly, která povolují,
- stanovují způsob a podmínky vypouštění důlních vod do vod povrchových nebo podzemních,
- na návrh správce povodí stanovují rozsah záplavových území významných vodních toků,
- povolují vodní díla umožňující nakládání s vodami, o kterých rozhodují,
- stanovují území určená k rozlivům povodní,
- rozhodují v pochybnostech o tom, zda se jedná, nebo nejedná o povrchové, nebo podzemní vody, či o tom, zda jde o vodní tok (60).

6.3 Obecní úřady obcí s rozšířenou působností

Tyto vodoprávní úřady vykonávají působnost, která podle vodního zákona přísluší vodoprávnímu úřadu, pokud ji tento zákon nesvěřil jiným orgánům. Vztahuje se na ně ustanovení § 106 odst. 1 vodního zákona (toto ustanovení určuje, že pokud zákon působnost, která přísluší vodoprávním úřadům, nesvěřuje jiným orgánům, vykonává ji právě obecní úřad obce s rozšířenou působností). Působnost vodoprávního úřadu mu tedy náleží ve všech případech, kdy vodní zákon ani jiné předpisy tuto působnost nesvěřují jinému orgánu (Strnad, 2015).

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností uplatňují stanoviska k územním plánům a regulačním plánům, s výjimkou územních plánů těchto obcí (60).

6.4 Obecní úřady

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), vykonávají obce úkoly v rozsahu stanoveném zákonem. Obecní úřady mají působnost podle vodního zákona ve věcech obecného nakládání s vodami takového charakteru a rozsahu, které jinak nevyžadují zvláštní povolení (např. odběr vody z toku bez zvláštního technického zařízení, zachycování vody na jednotlivém pozemku nebo stavbě pro účely ochrany před škodlivými účinky vod, koupání, bruslení na ledu apod.).

Upravují, omezují, popřípadě zakazují obecné nakládání s povrchovými vodami (§ 6 vodního zákona), pokud se nejedná o vodní toky tvořící státní hranice. Obec může uložit i omezení, a to např. při porušování břehů, staveb, narušování přírodního prostředí, ohrožování jakosti vod, ohrožování bezpečnosti osob apod. Podle zákona o vodovodech a kanalizacích obce dbají o rozvoj vodovodů a kanalizací odpovídající potřebám obce (60).

6.5 Újezdní úřady na území vojenských újezdů

Vykonávají správu na území vojenských újezdů v rozsahu potřeb zajištění obrany státu a výcviku ozbrojených sil, nepřísluší jim rozhodovat ve věci poplatků ve vodním hospodářství a ve věci sankcí za porušování povinností uložených vodním zákonem (60).

6.6 Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)

Česká inspekce životního prostředí je odborný výkonný orgán státní správy pověřený dozorem nad respektováním zákonných norem v oblasti životního prostředí. V oblasti vod dohlíží nad dodržováním ustanovení vodního zákona a na dodržování závazných rozhodnutí správních orgánů v oblasti životního prostředí. Vykonává činnost v ochraně ovzduší, ochraně vod, v odpadovém hospodářství, ochraně přírody a ochraně lesa a dále v integrované prevenci znečištění IPPC. Je samostatnou organizační složkou státu zřízenou MŽP a je jejím podřízeným orgánem. Provádí kontroly i šetření a je oprávněna ukládat pokuty a sankce za potenciální znečišťování nebo ohrožování životního prostředí, včetně vodních zdrojů. Stanovuje poplatky za vypouštění odpadních vod a odběr podzemních vod, ukládá a nařizuje provedení nápravných opatření. Rovněž provádí

kontrolu jakosti a množství vypouštěných odpadních vod, včetně zjišťování zdrojů znečišťování. S vodoprávními úřady spolupracuje podle zákona o vodách (64).

6.7 Správci vodních toků

Většinu vodních toků v ČR spravuje stát pomocí svých organizací. Státní podniky povodí a Lesy ČR, s. p., zajišťují správu více než 94,3 % délky všech vodních toků v ČR. Necelých 6,6 % spravují správy národních parků, úřady vojenských újezdů, Ministerstvo obrany, obce a ostatní fyzické a právnické osoby (např. doly, pískovny) (Pokorný et al., 2006).

Významné vodní toky spravují (ve smyslu § 4 zákona č. 305/2000 Sb., o povodích) jednotlivé státní podniky: Povodí Labe, Moravy, Odry, Ohře a Vltavy. Seznam významných vodních toků a jejich správců stanovilo Ministerstvo zemědělství vyhláškou č. 470/2001 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků, ve znění vyhlášky č. 333/2003 Sb.

Všechny ostatní toky spadají do kategorie drobných vodních toků. Jako hlavní správce drobných toků je ustanoven podnik Lesy ČR. O správcovství dalších drobných vodních toků rozhoduje MZe, a to na základě podané žádosti subjekty uvedenými v § 48 odst. 2 vodního zákona. Žádosti není potřeba, určuje-li se vodní tok do správy organizační složce státu (98).

6.7.1 Státní podniky Povodí

Státní podniky Povodí byly zřízeny ke dni 1. lednu 2001 na základě zákona č. 305/2000 Sb., o povodích. Jedná se konkrétně o tyto státní podniky: Povodí Moravy, s. p., Povodí Labe, s. p., Povodí Vltavy, s. p., povodí Ohře, s. p. a povodí Odry, s. p. Podle statistického úřadu spravují státní podniky Povodí necelých 17 tisíc kilometrů vodních toků, z toho zhruba 6 tis. km upravených vodních toků. Provozují vodní díla nezbytná k zabezpečení funkcí vodních toků a k oprávněným nakládáním s vodami, zabezpečují u nich technickobezpečnostní dohled, provozují a spravují významné a určené drobné vodní toky v oblasti své působnosti. Plní úkoly při ochraně před povodněmi, zjišťují a hodnotí stav podzemních a povrchových vod, zajišťují vodohospodářské bilance, provozují vodohospodářský dispečink, systému měřicích stanic a provádějí monitoring vod (Pokorný et al., 2006).

6.7.2 Lesy ČR, s. p.

Lesy ČR, státní podnik, byly založeny MZe dne 1. ledna 1992. Obhospodařují lesy ve vlastnictví státu, což činí více než 1,2 mil. ha lesního majetku státu (jinak 86 % všech lesů v majetku státu). Rovněž pečují o 38 tisíc kilometrů vodní toků a bystřin. Organizační struktura je tvořena třemi stupni: první stupeň tvoří ředitelství; druhý tvoří sedm regionálních pracovišť – oblastní ředitelství, pět lesních závodů, semenářský závod a sedm správ toků; třetí stupeň tvoří 62 lesních správ. Státní podnik Lesy ČR zabezpečuje ochranu vodních toků a péči o ně, vodní díla a vodní zdroje, jež se nacházejí na území lesů. Podnik Lesy ČR dokončil od roku 2019 na 500 staveb na zadržení vody v krajině a pokračuje v přípravě dalších projektů. Stovky tůní i mokřadů či obnovených lesních nádrží a přírodně meandrujících potoků tak zadržují vodu v krajině (67), (68).

6.7.3 Národní parky

Na území národních parků zajišťují správu drobných vodních toků správy národních parků:

- Správa Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava,
- Správa Krkonošského národního parku,
- Správa Národního parku České Švýcarsko,
- Správa Národního parku Podyjí.

6.8 Další odborné subjekty

Český hydrometeorologický ústav – dnešní ČHMÚ vznikl spojením původního meteorologického ústavu s hydrologií v roce 1954. Je příspěvkovou organizací a vykonává funkci ústředního státního ústavu ČR pro obory čistota ovzduší, hydrologie, jakost vody, klimatologie a meteorologie, jako objektivní odborné služby poskytované přednostně pro státní správu. ČHMÚ vydává hydrologické ročenky, v nichž uceleně popisuje a hodnotí hydrologické poměry a vybrané výsledky monitoringu jakosti a množství vod na území České republiky (62).

ČHMÚ provozuje v rámci činností zajišťovaných pro MŽP informační systém IS Arrow (Assessment and Reference Reports of Water Monitoring) (111).

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR – AOPK ČR je organizační složka státu zřízená MŽP. Vykonává péči o přírodu a krajinu na území ČR. Odborná činnost této agentury je rozdělena do tří sekcí: na sekci ochrany přírody a krajiny, sekci dokumentace

přírody a krajiny a sekci informatiky, jejichž aktivity se dále rozlišují podle jednotlivých odborů. Vede Ústřední seznam ochrany přírody, centrální státní dokumentaci ochrany přírody a krajiny, specializované knihovny, sleduje stav, změny a vývojové trendy vybraných biotopů a populací ohrožených druhů. Podílí se na ochraně přírody a krajiny na území chráněných krajinných oblastí, spolupracuje v tomto směru i s jinými státy. Veřejnosti poskytuje informace v oblasti ochrany přírody a krajiny (66).

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i. – VÚV TGM je přímým pokračovatelem Státního ústavu hydrologického založeného v roce 1919. Byl jako veřejná výzkumná instituce zřízen MŽP v roce 2006. Podílí se svou výzkumnou odbornou a publikační činností na správě vodního hospodářství a pravidlech ochrany vod. Hlavní činností je výzkum stavu, užívání a změn vodních ekosystémů a jejich vazeb v krajině, souvisejících environmentálních rizik, hospodaření odpady a obaly, odborná podpora ochrany vod a protipovodňová prevence (100).

Státní fond životního prostředí ČR – SFŽP je financován prostředky z EU z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj, ze státního rozpočtu a rovněž od znečišťovatelů životního prostředí, které následně využívá k realizaci investic do ochrany a zlepšování životního prostředí. Finančně se podílí na projektech na ochranu vod. Pro oblast vodního hospodářství je důležitý tím, že se zabývá zlepšováním vodohospodářské infrastruktury a dále snižováním rizika povodní (75).

Hlavní hygienik ČR a krajské hygienické stanice – v rámci své působnosti vykonávají dozor nad dodržováním zákona o ochraně veřejného zdraví. Rozhodují například o zákazu koupání v povrchových vodách, které jsou využívány ke koupání.

Státní pozemkový úřad – SPÚ je organizační složkou státu a je podřízen MZe. SPÚ vznikl ke dni 1. lednu 2013 sloučením Pozemkového fondu ČR a struktury pozemkových úřadů. Pozemkové úřady předtím spadaly pod okresní úřady. Tato organizace je jednou z největších organizačních složek státu v resortu zemědělství (65).

Mezi činnosti SPÚ týkající se vody a hospodaření s ní patří:

- realizace prvků společných zařízení – zejména jde o opatření sloužící ke zpřístupnění pozemků, tedy polní nebo lesní cesty, dále protierozní a vodohospodářská opatření k tvorbě a ochraně životního prostředí,
- aktualizace a správa geodatabáze hlavních odvodňovacích zařízení a dalších vodohospodářských zařízení (čerpací stanice, závlahy, vodní nádrže) a staveb ve správě SPÚ,

- činnosti související s ochranou zemědělského půdního fondu – účast na iniciativách, jejichž cílem je zmírňování negativních dopadů klimatických změn (mezirezortní skupina „VODA-SUCHO“ nebo projekt Generel vodního hospodářství krajiny České republiky).

Česká informační agentura životního prostředí – CENIA je státní příspěvková organizace MŽP. Poskytuje informace z oblasti životního prostředí tak, aby pro všechny občany ČR byl zajištěn přístup k nim v souladu se zákonem o právu na informace o životním prostředí (62).

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i. – VÚMOP je veřejnou institucí, ústav vznikl ke dni 1. lednu 2007. Hlavním předmětem činnosti je výzkum, včetně zajišťování infrastruktury. Zabývá se hospodařením vodou v zemědělsko-lesních povodích, revitalizací zemědělsko-lesních toků a malých vodních nádrží, protipovodňovými opatřeními v povodích a další (69). Provozuje geoportál *SOWAC-GIS* (viz níže).

Státní plavební správa – organizační složka státu, nadřízeným orgánem je Ministerstvo dopravy. Vykonává státní správu a státní dozor při provozování plavby na vnitrozemských vodních cestách.

Sdružení oboru vodovodů a kanalizací České republiky – SOVAK ČR bylo založeno 23. listopadu 1989 v Kutné Hoře zakladatelskou smlouvou jako dobrovolné, neziskové, zájmové sdružení v oboru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Dne 1. června 2016 se v souladu s občanským zákoníkem změnila právní forma SOVAK na spolek. SOVAK ČR v roce 2019 oslavil 30 let od svého založení. Sdružuje subjekty, jejichž hlavním předmětem činnosti je zajišťování zásobování vodou nebo odvádění a čištění či jiné zneškodňování odpadních vod nejen z hlediska provozování a spravování, ale také z hlediska vlastnictví, rozvoje a výstavby. Řádní členové sdružení zásobují kvalitní pitnou vodou přes 9 mil. obyvatel, odvádějí odpadní vody téměř od 8 mil. obyvatel a 94 % těchto odpadních vod čistí (70).

Svaz vodního hospodářství ČR – SVH ČR je dobrovolné neziskové zájmové sdružení právnických osob v odvětví vodního hospodářství – podniky Povodí, podniky vodovodů a kanalizací a další akciové, příspěvkové i jiné společnosti (71).

Další instituce, které souvisí s vodním hospodářstvím – Česká vědeckotechnická vodohospodářská společnost, Česká asociace hydrogeologů, Český přehradní výbor, Státní zdravotní ústav, Oblastní sdružení vodohospodářů ČR, Český rybářský svaz, Vodní díla TBD a. s. (72).

Nevládní ekologická hnutí a sdružení. Ochranou životního prostředí, tedy i ochranou vod a vodních zdrojů, se zabývají také nestátní ekologická hnutí, jako např. Děti Země, Greenpeace, Hnutí DUHA, Český svaz ochránců přírody, Rezekvítek, Hnutí Brontosaurus atd. (73).

6.9 Hydrologické a vodohospodářské informace v ČR

Český hydrometeorologický ústav:

- (www.chmi.cz) Informace k hydrologické situaci, k aktuálnímu stavu na vodních tocích a nádržích, informace k jakosti vody, vyhodnocení extrémních hydrologických situací (povodní) apod.
- IS Arrow (Assessment and Reference *Reports of Water Monitoring*): Informační systém Monitoringu kvality vod na území ČR (www.hydro.chmi.cz). Tento systém umožňuje uložení a zpracování výsledků programů monitoringu týkající se sledování chemického a ekologického stavu vod a jejich zveřejnění pro laickou i odbornou veřejnost. Tento systém provozuje ČHMÚ v rámci činností zajišťovaných pro MŽP.

Státní podniky povodí:

- Povodí Moravy, s. p. (www.pmo.cz),
- Povodí Labe, s. p. (www.pla.cz),
- Povodí Vltavy, s. p. (www.pvl.cz),
- Povodí Ohře, s. p. (www.poh.cz),
- Povodí Odry, s. p. (www.pod.cz) (5).

Vodohospodářský informační portál VODA: (www.voda.gov.cz) Informační systém VODA ČR začal být oficiálně provozován v roce 2005. Na tomto portálu nabízejí MZe a MŽP široké veřejnosti přehledné a dostupné údaje.

Aktuální informace o stavu vodních zdrojů: (1 × týdně):
www.eagri.cz/public/web/mze/voda/.

Informační systém veřejné správy spravují MZe a MŽP podle § 21 odst. 2 písm. c) vodního zákona. Ve spolupráci s dalšími ústředními vodoprávními úřady poskytuje přehledné, snadno dostupné a srozumitelné údaje pro všechny občany České republiky. Provoz portálu byl zahájen v roce 2005.

Intersucho: (www.intersucho.cz) Na základě spolupráce řady vědeckých pracovníků a dalších odborníků v oblasti monitoringu a klimatologie sucha v ČR, Evropě a USA pracuje od srpna 2012 projekt, který je podporován řadou institucí, agentur a komisí.

Povodňový informační systém MŽP: www.povis.cz.

CEVT – Centrální evidence vodních toků: webová aplikace CEVT na portálu MZe www.eagri.cz i na vodohospodářském informačním portálu www.voda.gov.cz. Slouží k zajištění informovanosti veřejné správy a široké veřejnosti o správcovství příslušného vodního toku.

Vodoprávní evidenci vedou vodoprávní úřady v ČR, tedy evidují vybrané údaje o pravomocných správních rozhodnutích či o účinných opatřeních a o závazných stanoviscích, která vydávají, a to jak v listinné, tak i v elektronické podobě. Vyhláška č. 414/2013 Sb. s účinností od 1. ledna 2014 stanovuje rozsah a způsob vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení, k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci). Vyhláška dále vymezuje rozsah údajů a způsob jejich ukládání do informačního systému veřejné správy. Vyhláška stanovuje způsob přechodu informací z dosavadní vodohospodářské evidence a souhrnné vodohospodářské evidence do tohoto informačního systému (78).

Správní úřady a orgány územní samosprávy a další subjekty jsou povinny z jimi vedené evidence ukládat výše uvedená data a předávat je v elektronické podobě do informačního systému veřejné správy. Správci povodí jsou povinni průběžně ukládat vybrané údaje z pravomocných rozhodnutí, z opatření obecné povahy a ze závazných stanovisek vodoprávních úřadů v rozsahu stanoveném vyhláškou do informačního systému veřejné správy.

Jako nástroj pro vyhledávání informací podle výběrových kritérií slouží v ČR Centrální registr vodoprávní evidence, v němž lze vyhledávat výše uvedená data podle vyhlášky č. 414/2013 Sb. (79).

7 Činnost veřejné správy

Ministerstvo zemědělství a MŽP mají uložen výkon vrchního státního dozoru zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, prostřednictvím ustanovení § 111 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Kontroly na krajských úřadech probíhají v souladu s usnesením vlády č. 689 ze dne 11. září 2013 o plánování, vyhodnocování a koordinaci kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti územních samosprávných celků. Plán kontrol krajů a Hlavního města Prahy připravilo Ministerstvo vnitra ČR. Skutečně provedené kontroly byly v letech 2020 a 2021 omezeny z důvodu pandemické situace a s tím souvisejících vládních opatření.

7.1 Kontrolní činnost veřejné správy

Pro zhodnocení práce státní správy na úseku vodního hospodářství jsem zvolila analýzu informací, které vycházely z kontrolní činnosti MZe a MŽP a z výsledků, které tyto kontroly ukázaly.

Data pro analýzu byla čerpána:

- ze souhrnné zprávy o správně-právních aktivitách odboru státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí MZe. Vzhledem k tomu, že v době psaní této práce nejsou k dispozici analýzy a zprávy o provedených kontrolách státní správy na úseku vodního hospodářství z roku 2022, bude v práci zmíněno provedení analýzy a hodnocení kontrol za roky 2019, 2020 a 2021, které jsou k dispozici v plném rozsahu. I přes menší četnost kontrol lze fungování státní správy na úseku vodního hospodářství zhodnotit (31);
- ze zprávy o stavu vodního hospodářství ČR, tzv. Modré zprávy. Tuto zprávu každoročně zpracovává MZe ve spolupráci s MŽP. V této vodohospodářské ročence je uveden přehled činností v oblastech, které se zabývají vodním hospodářstvím a také podává přehled i z dalších oborů, které s ním úzce souvisí. Uvádí informace o hydrologii, o jakosti vody a jejím znečištění, nakládání s vodami, také o související legislativě, plánování a strategiích i o mezinárodních vztazích v této oblasti a v neposlední řadě o výzkumu a vývoji (102), (103), (104).

7.1.1 Souhrnná zpráva o správně-právních aktivitách

Ministerstvo zemědělství se při kontrolní činnosti zaměřuje zejména na dodržování:

- vodního zákona a předpisů podle něho vydaných,
- zákona o vodovodech a kanalizacích a předpisů podle něho vydaných,
- zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcích právních norem (31).

Zjištěné poznatky z kontrol vodoprávních úřadů slouží MZe jako zpětná vazba, která je potřebná k lepší vzájemné komunikaci na všech stupních státní správy. MZe má také možnost se reálně seznámit s vodoprávní problematikou na regionální i lokální úrovni a následně výsledky kontrol implementovat do metodiky vedení vodoprávních úřadů.

Vybrané ukazatele:

Odvolání je podle zákona č. 500/2004 Sb. řádným opravným prostředkem proti rozhodnutí vydanému ve správním vodoprávním řízení (29). Na podání odvolání je lhůta 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Účastník řízení může napadnout v odvolání výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Je v kompetenci správního orgánu, který vydal napadené rozhodnutí, aby jej v rámci tzv. autoremedury v případě, že splní podmínky dané správním řádem, zrušil nebo změnil. V případě, že tak neučiní, předává spis odvolacímu správnímu orgánu. Tímto orgánem je nejbližší nadřízený správní orgán. Odvolací správní orgán přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy, a to v rozsahu námitek uvedených v odvolání. Vyžaduje-li to veřejný zájem, přezkoumává správnost rozhodnutí.

Lhůty pro vydávání správních rozhodnutí v rámci vodoprávního řízení upravuje vodní zákon. Tyto lhůty se liší od úpravy obecné dané ve správním řádu. Lhůta pro vydání rozhodnutí je (pro zvlášť složité případy) maximálně až tři měsíce. Ve správních řízeních projednávaných podle zákona o vodovodech a kanalizacích je zákonná lhůta shodná se správním řádem, tedy nejvíce 60 dnů (pro zvlášť složité případy).

Přezkumné řízení a obnova řízení jsou tzv. mimořádným opravným prostředkem. Toto řízení je ve správním řádu přípustné kromě odvolání. Společným cílem mimořádných opravných prostředků je dosáhnout nápravy již pravomocných správních rozhodnutí. Pravomocná rozhodnutí jsou přezkoumávána v případě, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy.

Přezkumné řízení může být podle správního řádu zahájeno nejdéle do dvou měsíců ode dne, kdy se o důvodu pro zahájení takového řízení tento správní orgán dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku od právní moci rozhodnutí ve věci (tzv. objektivní lhůta). Jestliže správní orgán neshledá důvody k zahájení přezkumného řízení, sdělí tuto skutečnost, včetně uvedení důvodů, a to ve lhůtě do 30 dnů podateli. Lhůta pro zahájení přezkumného řízení i pro sdělení podateli je však lhůtou poměrně subjektivní. MZe musí mít ve většině případů k dispozici kompletní spis, který je nutné si vyžádat, a teprve po jeho obdržení může být podnět kvalifikovaně prošetřen. Pro prošetření podnětu je dána lhůta maximálně tři měsíce pro případy podle vodního zákona (příp. 60 dnů pro případy podle zákona o vodovodech a kanalizacích), obdobně jako v případě odvolacích řízení.

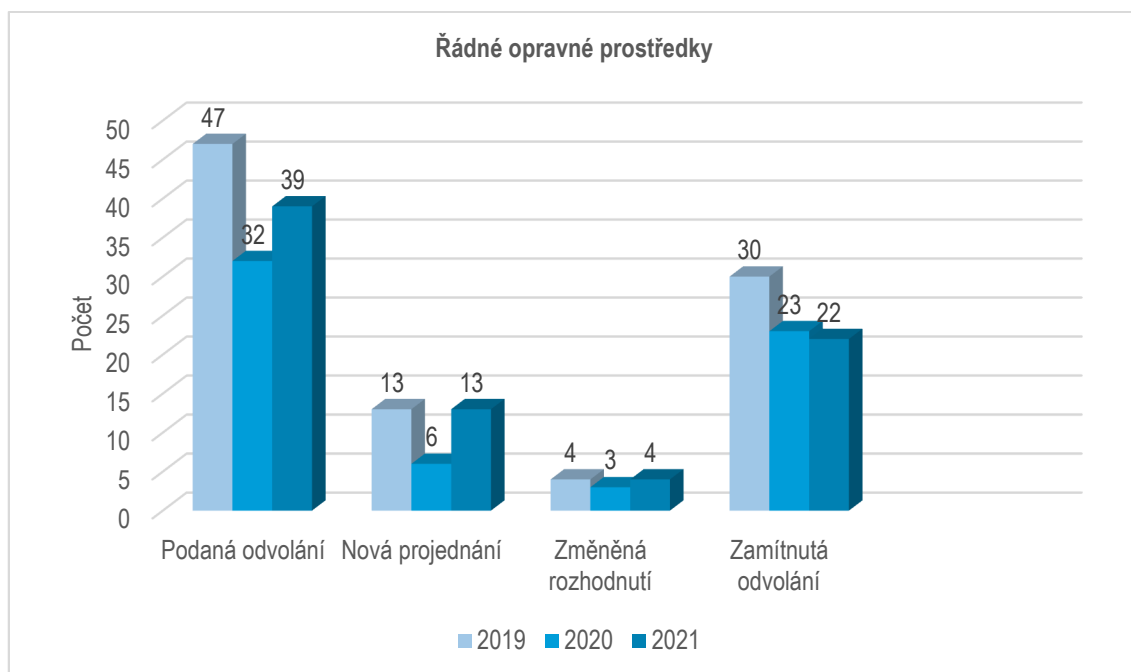
V následující části budu sledovat a srovnávat výsledky správního rozhodování v letech 2019, 2020 a 2021 u řádných opravných prostředků, mimořádných opravných prostředků a ve správním soudnictví. Sledované ukazatele jsou uvedeny v tabulkách (viz tabulky 1, 2, 3), následně jsou některé ukazatele porovnány v grafech (viz grafy 1, 2, 3).

Řádné opravné prostředky – sledované ukazatele:

- počet provedených kontrol celkem: vrchní vodoprávní dozor provedený podle plánu kontrol u vodoprávních úřadů s působností krajských úřadů nebo u vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností,
- počet podaných odvolání,
- průměrná doba odvolacího řízení: průměrná doba odvolacího řízení ve věcech podle vodního zákona / ve věcech podle zákona o vodovodech a kanalizacích,
- nové projednání: rozhodnutí bylo zrušeno a vráceno k novému projednání nebo zastavené případy,
- změněná rozhodnutí: rozhodnutí, která byla v rámci odvolacího řízení změněna,
- zamítnutá odvolání: odvolání, která byla zamítnuta a rozhodnutí potvrzeno.

Tab. 1 Řádné opravné prostředky

	2019	2020	2021
Kontroly celkem (počet)	24	8	6
Průměrná doba řízení (dny - podle vodního zákona)	60	55	53
Průměrná doba řízení (dny - podle zákona o vodovodech a kanalizacích)	55	46	53
Podaná odvolání (počet)	47	32	39
Nové projednání (počet)	13	6	13
Změněné rozhodnutí (počet)	4	3	4
Zamítnutá odvolání (počet)	30	23	22

Graf 1 Řádné opravné prostředky

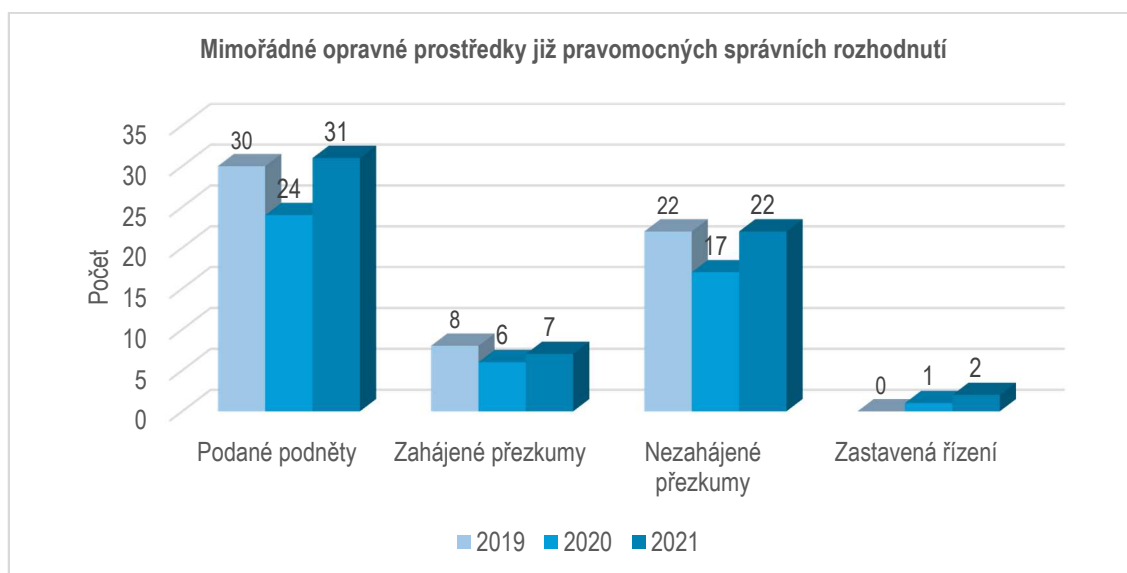
Mimořádné opravné prostředky již pravomocných správních rozhodnutí – sledované ukazatele:

- podané podněty: celkový počet podnětů k zahájení přezkumného řízení, k nimž bylo MZe příslušné,
- průměrná doba vyřízení: průměrná doba vyřízení obdržených podnětů (v této lhůtě není započítána prodleva mezi podaným podnětem a předložením spisové dokumentace),

- zahájené přezkumy: rozhodnutí prvoinstančního vodoprávního úřadu bylo zrušeno a vráceno k novému projednání nebo bylo rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu změněno,
- nezahájené přezkumy: nebyl shledán důvod pro zahájení přezkumného řízení,
- zastavená řízení: zastavená přezkumná řízení.

Tab. 2 Mimořádné opravné prostředky již pravomocných správních rozhodnutí

	2019	2020	2021
Průměrná doba vyřízení / dny	48	40	45
Podané podněty (počet)	30	24	31
Zahájené přezkumy (počet)	8	6	7
Nezahájené přezkumy (počet)	22	17	22
Zastavená řízení (počet)	0	1	2

Graf 2 Mimořádné opravné prostředky již pravomocných správních rozhodnutí

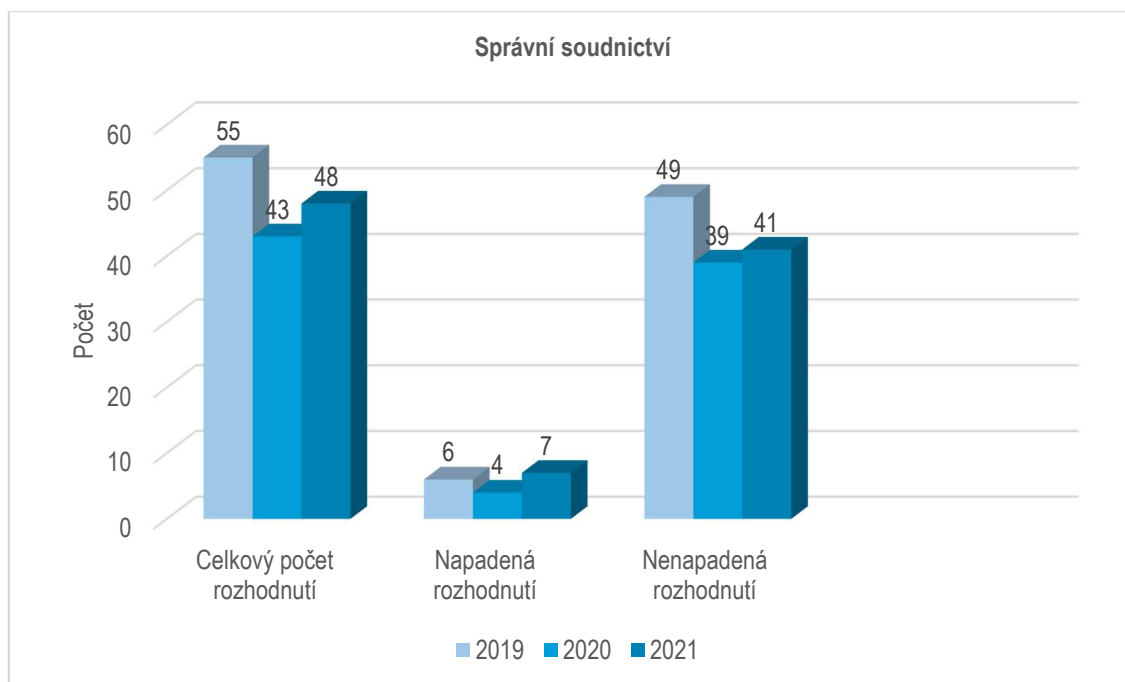
Pokud již byly využity řádné opravné prostředky, poté se lze domáhat ochrany práv ve správním soudnictví. Některý z účastníků řízení může v případě nevyhovujícího výsledku žalovat MZe.

Správní soudnictví / sledované ukazatele:

- celkový počet rozhodnutí: počet všech rozhodnutí vydaných ve sledovaném roce v odvolacích a přezkumných řízeních,
- napadená rozhodnutí: žalobním návrhem napadená rozhodnutí,
- nenapadená rozhodnutí.

Tab. 3 Správní soudnictví

	2019	2020	2021
Celkový počet rozhodnutí	55	43	48
Napadená rozhodnutí (počet)	6	4	7
Nenapadená rozhodnutí (počet)	49	39	41

Graf 3 Správní soudnictví

Při sledování a porovnání činnosti státní správy v letech 2019, 2020 a 2021 v ukazatelích „průměrná doba odvolacích řízení“ a „vyřízení podnětů k přezkumu“ je třeba brát zřetel na skutečnost, že lhůta je mimo jiné dána celkovým počtem případů, které se řešily a také záleží na věcné i procesní náročnosti řízení.

Na základě sledování počtu potvrzených rozhodnutí jako ukazatele výkonu je ve zprávě pro výše uvedené roky učiněn závěr, že úroveň výkonu přenesené působnosti v oblasti vodního hospodářství je jak u krajských úřadů, tak i u obecních úřadů obcí s rozšířenou působností vysoká a státní správa je zde zabezpečena řádně.

Z dostupných hodnocení na základě provedených kontrol bych vyvodila, že výkon přenesené působnosti krajských úřadů na úseku vodního hospodářství je na vysoké úrovni. Pozitivně bych hodnotila snahu vodoprávních úřadů o odborné metodické vedení úřadů v obvodu jejich působnosti. U kontrolovaných subjektů byla zjištěna pouze formální pochybení a nebylo nutné přikročit k uložení opatření k nápravě. Všechna prověřovaná rozhodnutí byla v souladu se zákonem (31).

7.1.2 Zpráva o stavu vodního hospodářství ČR, tzv. Modrá zpráva

Dozorová činnost je nezbytným prvkem ověřování úrovně výkonu státní správy, jejímž účelem je dozor nad tím, jak nižší správní úřady (krajské úřady, vodoprávní úřady a ČIŽP) vykonávají státní správu na svěřeném úseku vodního hospodářství, jak provádějí ustanovení vodního zákona a předpisů podle něho vydaných.

Zejména je sledována:

- správná aplikace právních předpisů a příslušných kompetenčních zákonných ustanovení,
- dodržování zákona č. 500/2004 Sb.,
- správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- způsob zabezpečení práce vodoprávních úřadů,
- kvalifikace i praxe úředních osob,
- organizace práce a materiální zabezpečení organizačních útvarů.

Vrchní státní dozor je především prováděn s cílem:

- odstranění závad systémového charakteru,
- provedení změny vadného rozhodnutí pomocí mimořádného opravného prostředku (přezkum rozhodnutí v přezkumném řízení, obnova řízení) v individuálních případech.

V roce 2019 provedlo MŽP kontrolu výkonu státní správy v oblasti vod na pěti krajských úřadech a na pěti obcích s rozšířenou působností. V rámci vrchního vodoprávního dozoru proběhly tři kontroly na ČIŽP. Bylo konstatováno, že úkoly, které vyplývají ze zvláštních právních předpisů, jsou dobře plněny. Byla nalezena drobná pochybení a menší administrativní nedostatky, které byly vyřešeny už v průběhu kontrol. Byla také eventuálně vypracována doporučení pro správní orgány, která byla založena do jednotlivých protokolů (104).

V roce 2020 vzhledem k epidemiologickým omezením nebyla prováděna kontrola výkonu přenesené působnosti krajských vodoprávních úřadů na úseku vodního hospodářství a naplánované kontroly čtyř krajských úřadů byly přesunuty na rok 2021. V roce 2020 se uskutečnila pouze jedna kontrola obce s rozšířenou působností a v rámci vrchního vodoprávního dozoru byla provedena jedna kontrola na ČIŽP. Byly nalezeny pouze formální nedostatky, které neovlivnily platnost a ani zákonnost vydaných správních aktů. Následně byly projednány a odstraněny. Podle závěrů z kontrol provedených MŽP byl výkon přenesené působnosti na úseku ochrany vod vodoprávním

úřadem a ČIŽP, které byly kontrolovány v roce 2020, i nadále na velmi dobré úrovni. Vydávaná rozhodnutí splňují všechny náležitosti předepsané správním řádem a odkazy na příslušná ustanovení vodního zákona. Ve vedených řízeních jsou dodržovány metodiky a směrnice MŽP (103).

V roce 2021 MŽP realizovalo devět kontrol na krajských úřadech a tři na vodoprávních úřadech, na ČIŽP nebyla provedena žádná kontrola. Počet kontrol výkonu přenesené působnosti vodoprávních úřadů na obcích s rozšířenou působností byl poznamenán přetrvávajícími opatřeními v souvislosti s pandemií covidu-19 a z plánovaných sedmi kontrol se podařilo provést pouze tři. Na základě provedených kontrol nebyla uložena žádná opatření k nápravě. Ze zjištěných nedostatků se jednalo pouze o drobné nedostatky v administrativě, popřípadě o pochybení v překročení lhůty pro rozhodnutí ve věci. Další zjištěný nedostatek byl v odůvodnění výše pokuty, kdy chybělo vyhodnocení povahy a závažnosti přestupku. To však nemělo vliv na platnost ani zákonnost vydaných správních aktů a bylo s úředními osobami projednáno v průběhu vlastního výkonu vrchního vodoprávního dozoru v rámci metodické pomoci. Na základě závěrů z provedených kontrol, v rámci vrchního vodoprávního dozoru odbory výkonu státní správy lze konstatovat, že výkon přenesené působnosti na úseku ochrany vod vodoprávními úřady kontrolovanými v roce 2021 je stále zajišťován na velmi dobré úrovni, vydávaná rozhodnutí obsahují náležitosti předepsané správním řádem a odkazy na příslušná ustanovení vodního zákona. Metodiky a směrnice MŽP jsou v řízení a při rozhodování respektovány (102).

7.2 Obor vodovodů a kanalizací

Kontrolní činnost MZe zajišťuje odbor hlavního regulátora a vrchního dohledu sektoru VaK, kde se při této činnosti zaměřuje především na to, jak jsou dodržovány povinnosti vlastníků a provozovatelů vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Tyto povinnosti vyplývají ze zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích a rovněž z prováděcí vyhlášky č. 428/2001 Sb. k tomuto zákonu (29).

Hlavní cíle MZe v oboru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu:

- dohled nad dlouhodobou udržitelností VaK pro veřejnou potřebu, zejména ve vztahu k plánu financování obnovy a jeho plnění,
- zvýšení transparentnosti regulace cen pro vodné a stočné,
- soustavné zlepšování ochrany odběratelů,
- získávání podkladů pro návrhy na úpravu legislativy v oboru VaK.

7.2.1 Kontrolní činnost vlastníků a provozovatelů VaK

Kontrolované povinnosti vlastníků a provozovatelů VaK:

- povolení k provozování,
- soulad vybraných údajů z provozní evidence a vybraných údajů majetkové evidence, provozovaného majetku s vydanými povoleními,
- smlouvy o provozování uzavřené s vlastníky, resp. provozovateli vodovodů a kanalizací,
- písemné dohody vlastníků provozně souvisejících vodovodů a kanalizací,
- smluvní vztah mezi provozovatelem a odborným zástupcem,
- vzorové odběratelské smlouvy,
- výpočet (kalkulace) cen pro vodné a stočné,
- porovnání všech položek výpočtu ceny pro vodné a stočné,
- dosažené skutečnosti, včetně splnění povinnosti uveřejnění a předání MZe,
- daňové účetní doklady vystavené za vodné a stočné a jejich soulad se zveřejněnou cenou,
- úhrada nákladů za materiál na odbočení a uzávěr vodovodní přípojky, kanalizační řády a doklady o jejich schválení vodoprávním úřadem,
- reklamační řády, plány financování obnovy a vytváření rezervy finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací a doložení dokladů o jejich použití pro tyto účely.

V roce 2019 bylo provedeno 43 kontrol. Roku 2020 byla kontrolní činnost ovlivněna epidemickou situací spojenou s covidem-19. Bylo provedeno celkem 20 kontrol. Na jaře a na podzim roku 2020 nemohly kontroly probíhat vůbec. Proto se MZe zaměřilo na kontrolu určitých vlastníků a provozovatelů VaK, a to těch subjektů, které v roce 2019 vykazovaly takové ztráty vody, které se značně lišily od průměrných ztát, nebo na ty, kteří údaje nezasílali vůbec. V roce 2021 bylo i přes stále nepříznivou epidemickou situaci provedeno 13 kontrol a v měsících, kdy vůbec nebylo možné kontroly provádět, směřovala činnost MZe ke zlepšení stavu sektoru VaK. Cílem byla identifikace vlastníků VaK, kteří nevedou majetkovou a provozní evidenci VaK a nepředávají vybrané údaje z této evidence. Přehled kontrolní činnosti je uveden v tabulce a grafu (viz tabulku 4, graf 4).

Kontrolované subjekty:

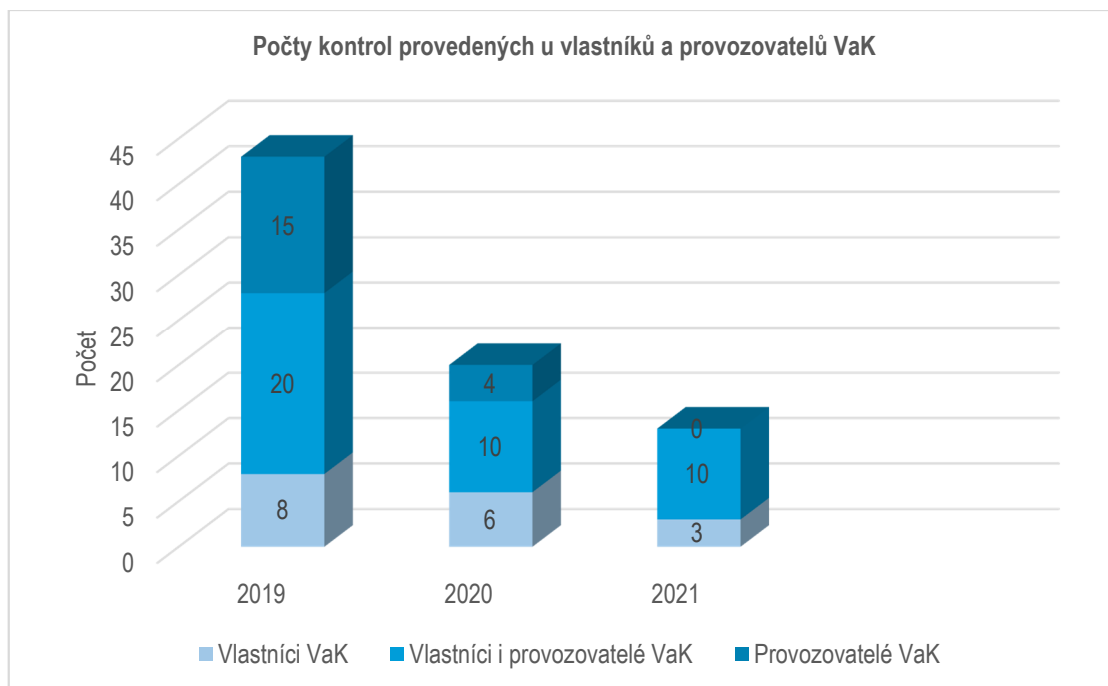
- vlastníci VaK: města, obce a soukromé subjekty,
- vlastníci a současně provozovatelé VaK: města, obce v modelu samostatného provozování a soukromé subjekty,
- provozovatelé VaK: provozovatelé v modelu vlastnického provozování.

Zjištěné, opakující se nedostatky:

- úplná absence nebo chybné zpracování plánu financování obnovy,
- absence kalkulace cen pro vodné a stočné nebo nerespektování pravidel pro kalkulaci cen,
- odběratelské smlouvy neodpovídající zákonu o VaK,
- nesoulad s vybranými údaji z majetkové evidence VaK pro veřejnou potřebu,
- nesoulad s vybranými údaji z provozní evidence VaK pro veřejnou potřebu,
- chybně stanovované množství dodané pitné vody nebo odvedené odpadní vody pro fakturaci vodného a stočného odběratelům,
- absence dohod vlastníků provozně souvisejících s VaK,
- absence činnosti odborného zástupce (či uzavřeného smluvního vztahu s odborným zástupcem),
- v případě zjištěných nedostatků MZe požaduje zajištění nápravy daného stavu, např. u problému s odbornými zástupci se MZe snaží v rámci výkonu kontroly poskytnout i edukativní pomoc a shromažďuje a hodnotí podklady pro změnu platné právní úpravy.

Tab. 4 Počty kontrol provedených u vlastníků a provozovatelů VaK

	Vlastníci VaK	Vlastníci i provozovatelé VaK	Provozovatelé VaK	Celkem kontrol
2019	8	20	15	43
2020	6	10	4	20
2021	3	10	0	13

Graf 4 Počty kontrol provedených u vlastníků a provozovatelů VaK

7.2.2 Benchmarking vlastnických a provozovatelských subjektů VaK

V návrhu koncepčního řešení regulace ve vodárenství bylo jedním ze stanovených úkolů zavedení trvalého benchmarkingu vlastnických a provozovatelských subjektů v České republice s cílem každoročního poskytování objektivních informací z oboru vodovodů a kanalizací odborné i laické veřejnosti (108).

Ministerstvo zemědělství, odbor hlavního regulátora a vrchního dohledu sektoru VaK, realizuje dva samostatné projekty benchmarkingu vlastnických subjektů a benchmarkingu provozovatelských subjektů. Benchmarking je systematický proces pro identifikaci, seznámení se s úspěšnými nástroji, metodami a postupy řízení pro srovnávané subjekty a jejich přijetí. Typicky se jedná o souvislý nebo opakující se proces, hlavním cílem benchmarkingu je zlepšení činnosti zúčastněných srovnávaných subjektů (109).

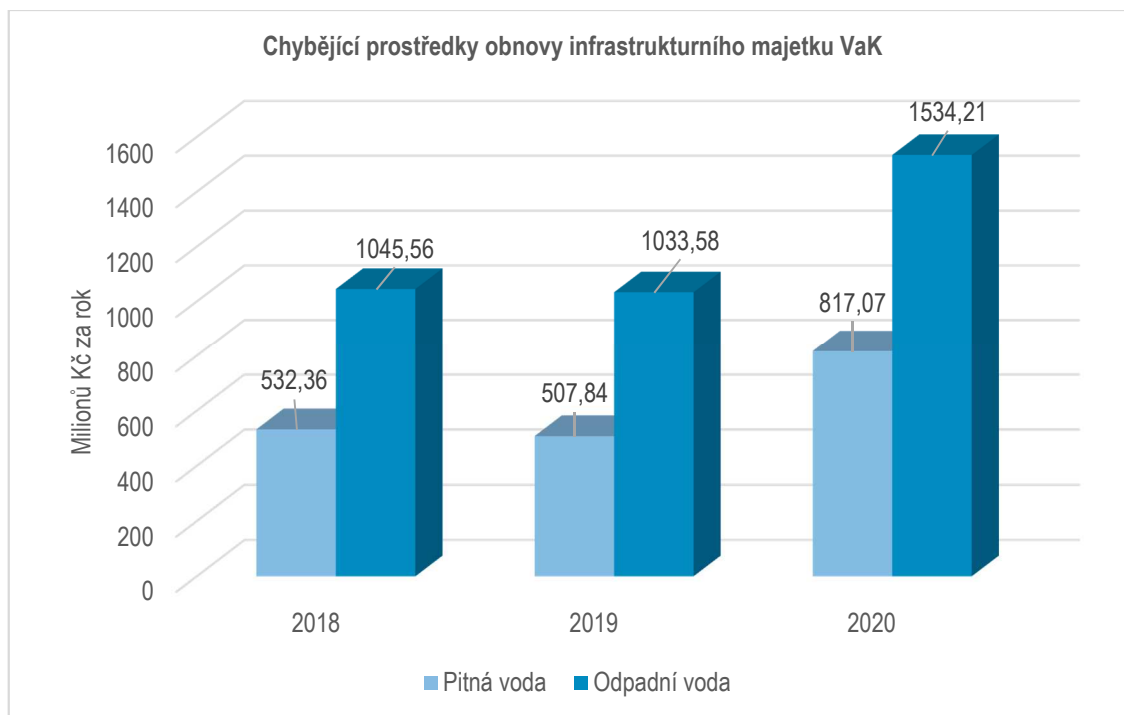
Projekt benchmarkingu se zabývá zejména problematikou kvality poskytovaných služeb a ochrany životního prostředí a cenotvorby. Dále se zaměřuje hlavně na výši ztrát pitné vody a nefakturované vody, a to zejména v kontextu tvorby dostatečného množství finančních prostředků pro investice na obnovování infrastruktury ve vodném a stočném tak, aby sektor vodohospodářské infrastruktury dosáhl co největší míry samofinancovatelnosti.

V roce 2020 byla do analýzy zahrnuta data z více než 95 % podílu trhu pro pitnou a odpadní vodu. Cílem je srozumitelnou formou popsat stav sektoru v daném roce, zjistit nedostatky, učinit závěry, vyhodnotit plnění záměrů regulace VaK a určit hlavní rizika dalšího vývoje (102), (103), (104).

Na základě výsledků analýz u obou benchmarkingových projektů lze konstatovat, že problémy jsou spojeny zejména s menšími vlastníky či provozovateli, kde se nejvíce projevují nižší odborná úroveň provozování, nesystematická péče o infrastrukturu VaK a nedodržování povinností vycházejících ze zákona o VaK. Dále se ukazuje, že největším nedostatkem v oboru VaK je tvorba prostředků obnovy, která je u části vlastníků nedostatečná (evidentně špatný stav částí některé infrastruktury viditelný v poruchovosti). Jako problém se ukazují i nesprávně nastavené obchodní vztahy mezi vlastníky a provozovateli VaK. Hospodaření značného počtu vlastníků a provozovatelů infrastruktury je ve ztrátě. Tato hlediska jsou nejdůležitější z pohledu finanční soběstačnosti a udržitelnosti infrastruktury. V tabulce a grafu (viz tabulku 5, graf 5) uvádím analýzu vývoje chybějících prostředků obnovy v letech 2018–2020. Za uvedené období chybí celkem 5 470,62 milionu.

Tab. 5 Chybějící prostředky obnovy infrastrukturního majetku VaK (v mil. Kč za rok)

Chybějící prostředky obnovy (v mil. Kč za rok)	Pitná voda	Odpadní voda	Celkem za rok
2018	532,36	1 045,56	1 577,92
2019	507,84	1 033,58	1 541,42
2020	817,07	1 534,21	2 351,28

Graf 5 Chybějící prostředky obnovy infrastrukturního majetku VaK

7.3 Rozvoj vodního hospodářství

Funkční systém státní správy je jednou z podmínek, jejichž prostřednictvím je umožněn trvalý a udržitelný rozvoj v oblasti ochrany vod a v oblasti vodního hospodářství tak, aby finanční prostředky mohly být plně a účinně využity v souladu se zákonem a vedly k prosperitě (102), (103), (104).

V následující části budu sledovat a srovnávat vybrané ukazatele v letech 2019, 2020, 2021: státní finanční podporu v oblasti vodního hospodářství, rozvoj v oblasti vodovodů a kanalizací a v počtu čistíren odpadních vod, zásobování pitnou vodou a připojení ke kanalizaci. Sledované ukazatele jsou uvedeny v tabulkách (viz tabulky 6, 7, 8), následně jsou některé ukazatele porovnány v grafu (viz grafy 6, 7, 8).

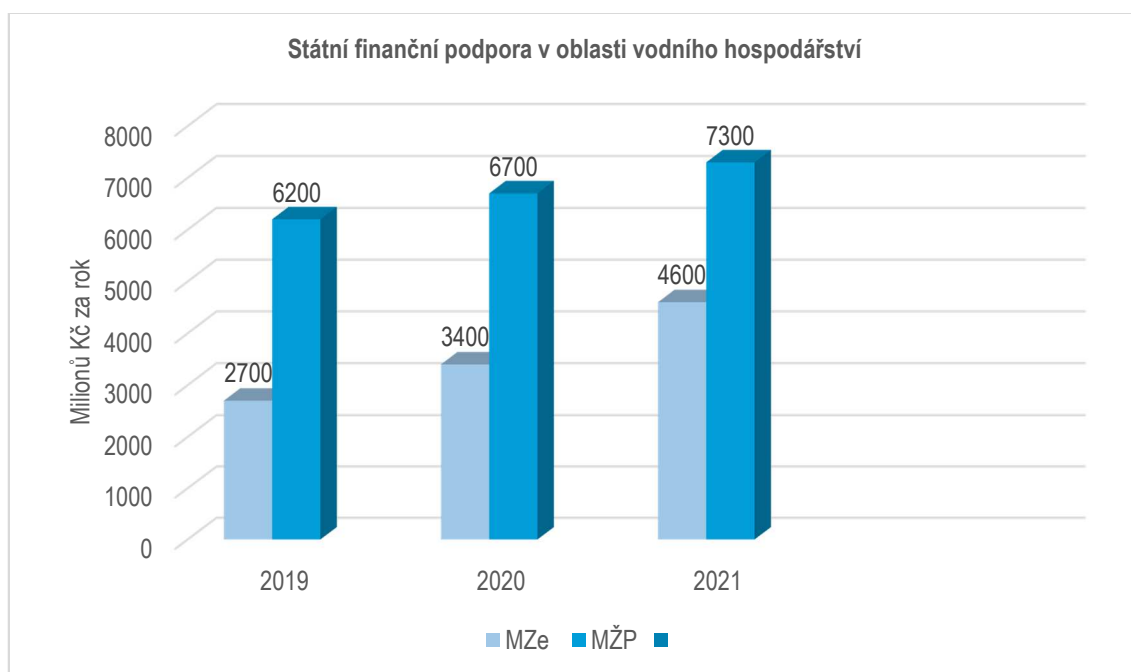
Státní finanční podpora v oblasti vodního hospodářství (viz tabulku 6, graf 6)

Jedná se o podporu následujících programů:

- MZe – národní a nadnárodní programy,
- MŽP – Operační program Životní prostředí 2014–2020, oblast vodního hospodářství a národní programy.

Tab. 6 Státní finanční podpora v oblasti vodního hospodářství

	MZe / milionů	MŽP / milionů
2019	2 700	6 200
2020	3 400	6 700
2021	4 600	7 300

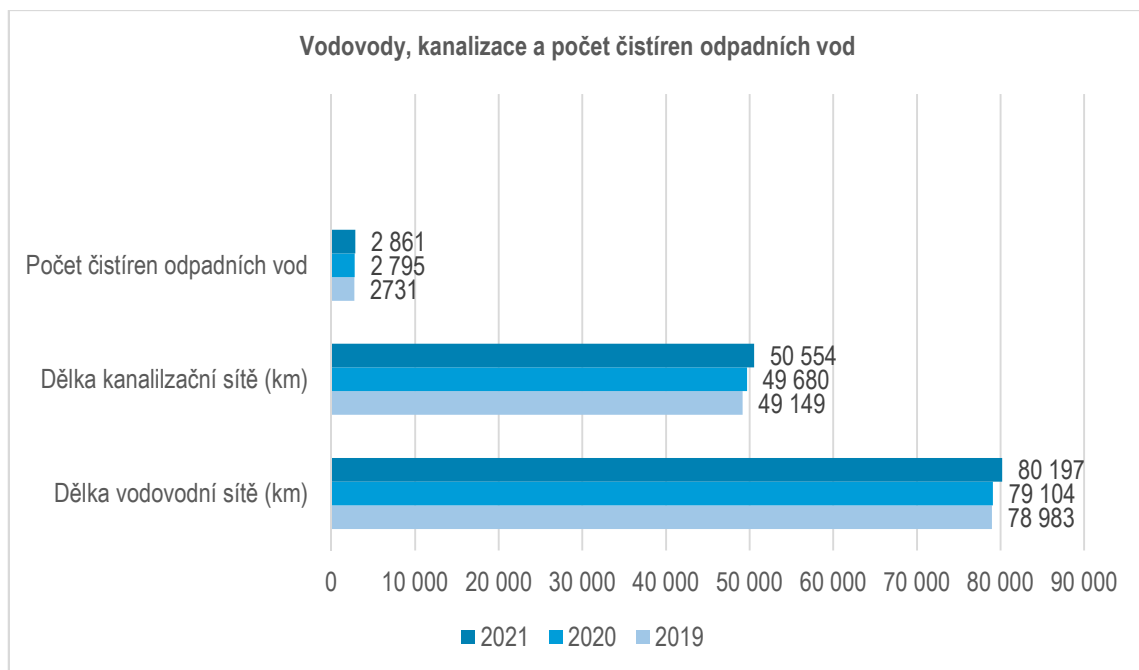
Graf 6 Státní finanční podpora v oblasti vodního hospodářství

Vodovody, kanalizace a počet čistíren odpadních vod (viz tabulku 7, graf 7)

Ve všech sledovaných oblastech bylo dosaženo rozvoje – prodloužení vodovodní sítě, prodloužení kanalizační sítě i většího počtu čistíren odpadních vod.

Tab. 7 Vodovody, kanalizace a počet čistíren odpadních vod

	2019	2020	2021
Délka vodovodní sítě (km)	78 983	79 104	80 197
Délka kanalizační sítě (km)	49 149	49 680	50 554
Počet čistíren odpadních vod	2 731	2 795	2 861

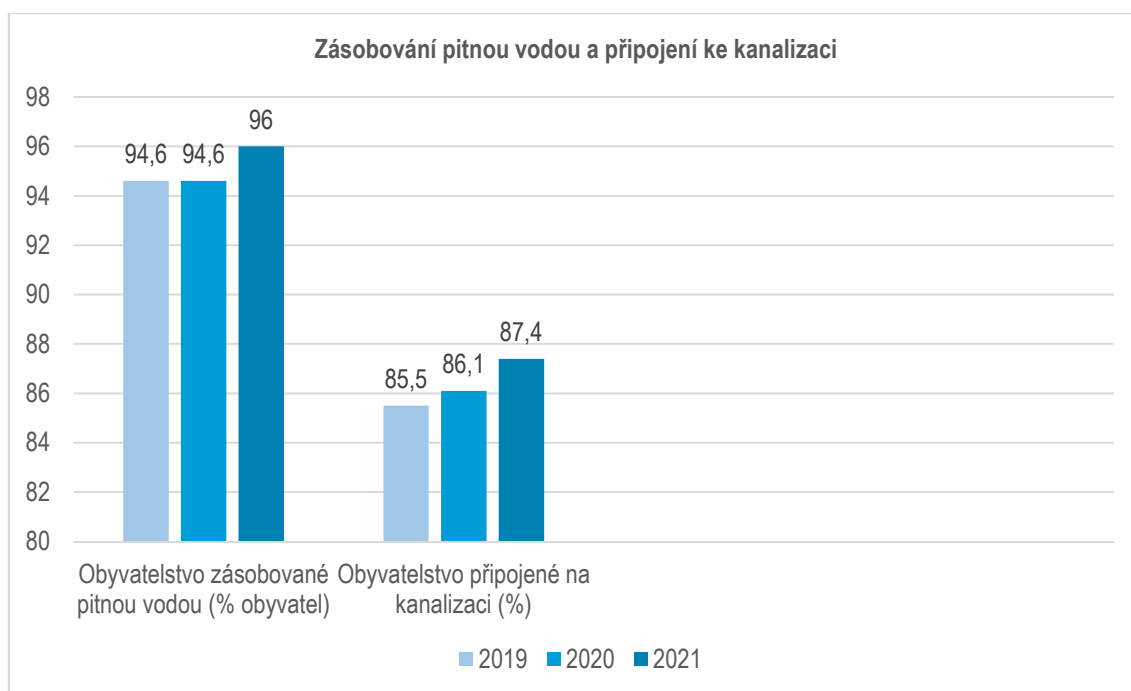
Graf 7 Vodovody, kanalizace a počet čistíren odpadních vod

Zásobování pitnou vodou a připojení domácností ke kanalizaci (viz tabulku 8, graf 8)

Rovněž ve všech níže uvedených oblastech bylo dosaženo rozvoje.

Tab. 8 Zásobování pitnou vodou, připojení ke kanalizaci

	Obyvatelstvo zásobované pitnou vodou (% obyvatel)	Obyvatelstvo připojené na kanalizaci (%)
2019	94,6	85,5
2020	94,6	86,1
2021	96	87,4

Graf 8 Zásobování pitnou vodou, připojení ke kanalizaci

7.4 Vyhodnocení zjištěných informací

Z dostupných informací čerpaných z výše uvedených zpráv činnosti MZe a MŽP jako ústředních vodoprávních úřadů (31), (102), (103), 104) o provedených kontrolách dodržování zákonných nařízení a postupů v oblasti ochrany vod a vodního hospodářství, podle výsledků v oblasti ochrany vod a na úseku rozvoje vodního hospodářství a zásobování vodou lze konstatovat, že státní správa na úseku ochrany vod a vodního hospodářství pracuje efektivně a v souladu s platnými zákony a nařízeními. Z uvedených údajů vyplývá, že systém státní správy je vysoce funkční a výkonný. Je schopen se vypořádat se zvyšujícími se nároky vzhledem k nutnosti zpracovat značné množství projektů a žádostí tak, aby splňovaly zákonné podmínky a všechny náležitosti, což je nezbytnou podmínkou samotné realizace projektů, jejich zavedení do praxe a tím i dalšího rozvoje. Na státní správu jsou kladeny také stále vyšší nároky z důvodu implementace a dodržování závazných zákonných nařízení v EU (76). Bez spolehlivě fungující státní správy by nebylo možné zavést opatření do praxe.

Na základě údajů z období let 2019, 2020 a 2021 uvedených v souhrnné zprávě o správně-právních aktivitách odboru státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí MZe (na základě ukazatelů v oblasti řádných opravných prostředků, mimořádných opravných prostředků již pravomocných rozhodnutí a správního soudnictví) lze konstatovat, že úroveň výkonu přenesené působnosti v oblasti vodního

hospodářství je jak u krajských úřadů, tak i u obecních úřadů obcí s rozšířenou působností na velmi dobré úrovni. Velmi pozitivně a přínosně bych hodnotila snahu vodoprávních úřadů o odborné metodické vedení úřadů v obvodu jejich působnosti (31).

Na základě zprávy o stavu vodního hospodářství ČR v letech 2019, 2020 a 2021, tzv. Modré zprávy bylo konstatováno, že úroveň plnění úkolů, které vyplývají ze zvláštních právních předpisů, je dobrá. Ze závad byly nalezeny jen chyby malého významu, formální nedostatky a drobná administrativní pochybení, překročení lhůty pro vydání rozhodnutí, nedostatečné odůvodnění výše pokuty Vydávaná rozhodnutí splňují všechny náležitosti předepsané správním řádem a odkazy na příslušná ustanovení vodního zákona. Vedená řízení probíhají v souladu s metodikami a směrnicemi MŽP. Na základě kontrol lze dojít k závěru, že výkon přenesené působnosti na úseku ochrany vod vodoprávními úřady je zajišťován na velmi dobré úrovni (102), (103), (104).

Jak ukazují výsledky provedených kontrol v oblasti vlastníků a provozovatelů VaK, v tomto sektoru je činnost státní správy velmi přínosná. Kontroly pomáhají identifikovat zásadní problémy ve fungování VaK a zjednávají nápravu. Úřady se svou kontrolní činností významně podílí na zajištění dlouhodobé udržitelnosti sektoru vodovodů a kanalizací. Vodoprávní úřad také v některých případech poskytuje kontrolovaným subjektům metodické vedení.

Jedním z ukazatelů fungujícího systému státní správy v letech 2019, 2020 a 2021 je také rozvoj vodního hospodářství v tomto období. Z údajů takzvané Modré zprávy vyplývá každoroční rozvoj ve sledovaných ukazatelích: vyšší státní finanční podpora v oblasti vodního hospodářství – tedy větší vynaložené prostředky, rozvoj v oblasti vodovodů, kanalizací a počtů čistíren odpadních vod – delší vodovodní síť, delší kanalizační síť a zvýšení počtu čistíren vod, dále větší počet obyvatel zásobovaných pitnou vodou a vyšší počet osob připojených ke kanalizaci (102), (103), (104).

V roce 2021 byl dokončen proces přípravy třetí etapy plánování v oblasti vod na období do roku 2027 spočívající v přezkumu a aktualizaci současných opatření. Plány byly předloženy, ale vzhledem ke změně vlády po volbách v roce 2021 nebyly v tomto roce návrhy schváleny a schválila je až nová vláda v roce 2022 (46). Vláda rozhodla, že na vodohospodářská opatření (na prevenci a ochranu před povodněmi v ohrožených oblastech v povodích Dunaje, Odry a Labe půjde do roku 2027 přes 62 miliard korun). Na čistírny odpadních vod, kanalizace, revitalizaci řek a potoků či zmírnění dopadů sucha se plánuje vynaložit 68 miliard korun. Návrhy ministerstev zemědělství a životního prostředí vláda schválila, celkem tedy půjde o 130 miliard korun (90).

8 Izrael – úsporné nakládání s vodou

V této části práce je představeno a zhodnoceno, jak funguje vodní hospodářství v Izraeli. Izrael je případ státu s úspěšným a efektivním hospodařením s vodou. Přístup Izraele ve vodohospodářství je inspirativní zejména v tom, že tento stát, který se potýkal s kritickým nedostatkem vody, si nyní může dokonce dovolit zásobovat vodou i jiné země. Tento úspěch však nepřišel ze dne na den, je založen mimo jiné na dlouhodobém uvědomělém plánování a nových inovativních metodách, které jsou na velmi vyspělé úrovni.

Spotřeba pitné vody v České republice sice klesá, ale kvůli změnám klimatu klesá i dostupnost vody. Nadto jsou povrchové vody často kontaminovány splachy z polí a odpadními vodami (88). Vznikla „Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR“ (107). Na tomto problému pracují mezíresortní skupiny. K vyrovnávání se s těmito negativními problémy mohou pomoci technologické inovace. Právě v tomto ohledu je Izrael velikou inspirací.

Izrael se totiž už od svého založení potýkal s rostoucím nedostatkem vody. V reakci na to byl vytvořen rozmanitý a moderní národní systém hospodaření s vodou. Zásobování vodou v Izraeli pochází z kombinace sladké podzemní vody, povrchové vody, odsolené mořské vody, brakické vody a vyčištěné odpadní vody. Díky nastavení systému a díky svým vysoce propracovaným technologiím světa dokázal, že i z vyprahlé země se dá udělat vodní velmoc. V současné době má Izrael vody nadbytek a dodává ji sousedním zemím. „Budiž voda“ Setha M. Siegela popisuje, jak pouštní země vybudovala životaschopné vodní hospodářství a vyrovnává se s nepříznivými podmínkami. To se může stát inspirací i pro Česko (80).

V roce 2019 proběhla pod záštitou velvyslanectví ČR a Izraele, obchodní komory, SVH ČR a ve spolupráci s MZe česká vodohospodářská návštěva Izraele. Závěrem této „mise“ jsou nepochybné možnosti se inspirovat a využít např. zkušenosti z aplikace recyklovaných komunálních vod do zemědělství (kapková závlaha, předčištění, životnost) a další, neboť inovací je v Izraeli mnoho (81).

8.1 Vodní hospodářství v Izraeli

Voda je v Izraeli považována za veřejný statek. Základem politiky a správy vody v Izraeli je vodní zákon z roku 1959. Podle tohoto zákona veškerá voda patří státu. Toto zahrnuje odpadní vody, kanalizaci a odtok, které lze komerčně využít, stejně jako vodu

na pozemku vlastníka (Siegel, 2017). Autor dále uvádí příklad: „*Postavíte-li si na svou střechu kyblík, aby vám do něj při dešti napršela voda, je sice vaše střecha i váš kyblík, ale voda v něm vždy patří státu a pokud nemáte speciální oprávnění zachytávat dešťovou vodu, porušili jste zákon.*“

Izrael byl sužován suchem sedm let v období 2005–2012. Právě toto velmi těžké období přineslo významné změny v organizaci vodní správy v Izraeli. Byl vytvořen nový úřad pro hospodaření s vodou. Tímto krokem bylo možné vybudovat a zavést daleko efektivnější politiku hospodaření s vodou a zavést taková opatření, kdy vody je dnes v Izraeli dostatek (89). Lze konstatovat, že Izrael mohl najít řešení závažné situace v oblasti nedostatku vody právě díky funkční vodní správě, která byla schopna efektivně a bezodkladně problém řešit.

8.1.1 Instituce ve vodním hospodářství

Od 1. ledna 2007 došlo ke změně pravomocí, byl ustanoven specializovaný vodoprávní úřad a Rada vodoprávního úřadu. Tento úřad soustřeďuje přední odborníky – inženýry, technické odborníky –, ale nikoliv politiky. Z toho plyne skutečnost, že tito odborníci nejsou omezeni volebním obdobím jako politici, což je podmínkou pro dlouhodobější plány, například nyní existuje plán do roku 2050. Cílem těchto změn byla centralizace určování pravidel jedním profesním orgánem.

Israel Water Authority IWA – vodohospodářský úřad, který zodpovídá za správu, provoz a rozvoj (včetně zachování a obnovy) vodních zdrojů, rozvoj nových vodních zdrojů a dohled nad spotřebiteli a výrobcí vody. Vodohospodářský úřad spolupracuje s Radou vodoprávního úřadu na regulaci vodních zdrojů a zajišťování dlouhodobých a krátkodobých požadavků na vodu pro Stát Izrael (82), (83).

Rada vodoprávního úřadu je zodpovědná za včasnou autorizaci všech rozhodnutí a stanovování politik ze strany izraelského vodohospodářského úřadu a přidružených ministerstev (82), (83).

Vodní zákon v Izraeli rovněž určuje pracovní postupy. Zastupitelstvo Rady se musí scházet nejméně jednou za dva měsíce, musí být usnášeníschopné – rozhoduje předseda Rady a dva členové. Průměrně jednou za měsíc se koná zasedání Rady. V případě naléhavosti se však zastupitelstvo rady schází i jednou týdně. Projednávaná témata jsou ještě před zasedáním zveřejněna na webových stránkách vodoprávního úřadu a následně i přijatá rozhodnutí.

Složení Rady vodoprávního úřadu:

- ředitel Úřadu vlády pro vodu a kanalizaci – předseda Rady,
- generální ředitel ministerstva zemědělství a rozvoje venkova,
- generální ředitel ministerstva ochrany životního prostředí,
- generální ředitel ministerstva vnitra,
- generální ředitel ministerstva energetiky,
- komisař pro rozpočty na ministerstvu financí,
- zástupce veřejnosti podle doporučení ministra energetiky,
- zástupce veřejnosti podle doporučení ministra zemědělství a rozvoje venkova a ministra vnitra po konzultaci s ministrem infrastruktury, energetiky a vodního hospodářství.

Hlavní oblasti činnosti Rady vodoprávního úřadu jsou tyto:

- regulace vodohospodářství, jeho rozvoj a dohled,
- provádění vládních politik, které mají dopad na vodohospodářský sektor,
- stanovení pravidel pro udělování licencí podle vodního zákona,
- stanovení sazeb a poplatků za různá použití vody,
- stanovení standardů pro službu, kterou musí dodavatel vody a kanalizace poskytovat svým spotřebitelům,
- stanovení pravidel pro výrobu vody, její dodávku, množství, kvalitu, cenu, její využití v rámci vodních účelů a případ poškození vody,
- stanovení norem pro čištění odpadních vod,
- dohled Státního vodohospodářského úřadu a krajských vodoprávních úřadů,
- pomoc při plnění mezinárodních smluv o vodě.

Zákony týkající se vody, které jsou platné v Izraeli:

- 1955 – zákon o měření vod,
- 1955 – zákon o inspekci vodních vrutů,
- 1959 – vodní zákon.

Mekorot je izraelský státní vodárenský podnik, který byl založen v roce 1937. Je jednou z nejpokročilejších světových vodárenských společností. Mekorot je velice dynamická společnost, která dokáže reagovat na problémy s nedostatkem vody. Mekorot je lídrem v oblasti správy vodních zdrojů, odsolování, dále čištění odpadních vod a opětovného použití odpadních vod, také ve zlepšování kvality vody, zabezpečení vody a vodohospodářských služeb. Mekorot poskytuje přibližně 80 % izraelské pitné vody

a pokrývá 70 % celkové roční potřeby vody v Izraeli. Mekorot navíc vlastní 34 odsolovacích zařízení, která poskytují přibližně upravené brakické vody. Mekorot také čistí přibližně 35 % izraelských odpadních vod (82), (83). Mekorot dokáže udržet také finanční stabilitu, která je jednou ze zásadních podmínek zajištění stabilního vodního hospodářství tím, že umožňuje obrovské investice nezbytné pro rozvoj, provoz a údržbu celostátního vodního systému (91).

8.1.2 Role soukromého sektoru

Soukromé společnosti přispívají k zásobování Izraele vodou dvěma způsoby: jednak výrobou a dodávkou vody v oblastech, které Mekorot nepokrývá a jednak výstavbou a provozováním odsolovacích zařízení. V Izraeli neexistuje soukromé vlastnictví vodních zdrojů. Od roku 1998 bylo v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru postaveno nebo je ve výstavbě 11 odsolovacích zařízení. Kromě toho existuje v současné době sedm projektů v různých fázích vývoje. Celková investice do odsolování ze soukromého sektoru je 1,9 miliardy amerických dolarů a celková investiční hodnota těchto projektů se odhaduje na 5 miliard dolarů. To zahrnuje dopravu, výstavbu a úpravu vody (83). Jedním z projektu Státu Izrael je například naplňování Galilejského jezera odsolenou vodou ze Středozemního moře, kterou zajišťují soukromé společnosti ve spolupráci s vodohospodářským úřadem. Galilejské jezero se stane zásobárnou vody, která bude dodávána i do Jordánska výměnou za solární energii z Jordánska (84). Na obrázku (viz obrázek 2) je vidět, jak je voda z odsolovacího zařízení vypouštěna do Galilejského jezera.

Obr. 2 Odsolovací zařízení vypouští odsolenou vodu do Galilejského jezera (převzato z <https://www.al-monitor.com/>)

8.1.3 Financování vodohospodářského sektoru

Jak již bylo zmíněno, odsolovací závody v Izraeli jsou financovány soukromými společnostmi. Výstavbu a provoz závodů financuje soukromá společnost, která závod vlastní. Vláda nakupuje vodu z elektrárny a provádí dvouměsíční platby, které zahrnují pevné a variabilní platby v závislosti na výkonu elektrárny. Pevná cena je bezpodmínečná platba odsolovací společnosti na základě výkonu zařízení, který je sjednán ve smlouvě. To zajišťuje návratnost kapitálových investic bez ohledu na skutečně spotřebovanou vodu. Variabilní cena je platba za každý kubický metr odsolené vody dodané státu. To umožňuje variabilní náklady na výrobu (energie, chemikálie atd.). Zbývající náklady na dodávku vody jsou hrazeny prostřednictvím tarifů (85).

8.1.4 Priority systému vodního hospodářství

Po mnoha letech reforem a masivních investic má nyní Izrael svůj nezávislý vodohospodářský sektor, který je téměř finančně soběstačný (výjimku tvoří opětovné využití odpadních vod, stále spoléhající na investiční dotace). Země je schopna také uspokojit veškerou budoucí poptávku více uživatelů (83).

8.1.5 Podpora vynálezů

V Izraeli mají dobře propracovanou a funkční podporu vynálezů, která otevírá cestu inovacím ve vodním hospodářství. V zemi působí stovky firem, které se zabývají novými technologiemi. Každý, kdo má nápad, jak např. zachránit farmu před suchem, může požádat vládu o grant. Po celé dva roky dostává finance na rozvoj svého nápadu – technologie –, a to ve výši 85 %, zbylých 15 % musí uhradit z vlastních prostředků. Úspěšnost je pak opravdu velmi vysoká: 60–70 %. Tohle nastavení má další výhody. Vynálezci sami si mohou díky tomuto opatření snadněji získat prostor pro ověření svých nápadů, své inovace v praxi. A dále, pokud jejich navržené řešení funguje, lze ho uplatnit v dalších firmách. Při rozšíření dále do světa tak má firma vynálezce již potřebné portfolio s úspěšným využitím v praxi.

8.1.6 Cesta k úspěchu ve 12 bodech

Siegel (2017) uvádí, že Izrael se stal úspěšným ve vodním hospodářství díky tomu, že vyřadil při rozhodování o vodě jakýkoli politický vliv a odebral rozhodovací pravomoci ministerstvům. Technokratický regulativní orgán – vodohospodářský úřad – řídí centrálně izraelské vodní hospodářství. Nepolitická je i struktura na místních úrovních. Každé město má svou vodárenskou společnost, kde všichni musí splňovat odborné požadavky. Cílem zřízení těchto společností je, aby i na místní úrovni nerozhodovaly o vodě politické zájmy.

Autor dále popsal 12 hlavních bodů, které vedou k tomu, aby měl Izrael dostatek kvalitní vody.

1. Osvěta – od základních škol jsou občané vedeni k šetření vodou.
2. Šlechtění rostlin, kterým prospívá voda s vyšším obsahem soli.
3. Změna skladby pěstovaných plodin, zaměření se na druhy nenáročné na vodu.
4. Na většině zemědělských ploch používání kapkového zavlažování.
5. Čistění většiny splaškové vody, výsledná velmi kvalitně vyčištěná voda je používána v zemědělství.
6. Zachytávání a využívání dešťové vody.
7. Znevýhodňování projektů parků nebo rodinných domů s vysokou spotřebou pitné vody.

8. Umělé zvyšování objemu dešťových srážek pomocí metody „cloud-seeding“ (tzv. množení mraků; záměrné vnášení různých látek, které působí jako kondenzační jádra nebo ledová jádra, do mraků ve snaze vyvolat srážky).
9. Je vyžadováno, aby veškerá zařízení – především toalety – byla maximálně úsporná ve spotřebě vody.
10. Investice do preventivních oprav infrastruktury, aby nedocházelo k úniku vody, okamžitě jsou opravovány defekty vodovodní sítě.
11. Voda je účtována v reálných cenách, aby byli obyvatelé podníceni k jejímu efektivnímu využívání.
12. Vypisování grantových programů na podporu vývoje technologií šetřících vodu. Finanční podpora zavádění takových projektů do praxe. Experimentování s nápady na snížení ztrát vody v důsledku odpařování.

Siegel (2017) dále uvádí, že tato opatření ukazují, že k šetření vodou nevede jen jediná cesta. Některé metody šetří vodu více, jiné méně, ale i poté, kdy je dostatek vody zajišťován odsolováním mořské vody, je i nadále používána kombinace všech metod. Je propojován systém všech způsobů, jak šetřit vodu a zacházet s ní co nejlépe.

8.2 Budiž voda po česku: S. A. W. E. R.

S. A. W. E. R. je zařízení, které proměňuje suchou a horkou poušť v zelenou krajinu prostřednictvím vody ze vzduchu a sluneční energie. Technologii vyvíjelo Univerzitní centrum energeticky efektivních budov ČVUT a byla ústředním jádrem českého národního pavilonu na světové výstavě Expo 2020 v Dubaji. Zavlažovala v něm oázu s rostlinami, které by v nehostinném pouštním prostředí nepřežily. Odborně řečeno je S. A. W. E. R. (Solar Air Water Earth Resource) autonomní zařízení vyrábějící vodu ze vzdušné vlhkosti. Má dva účely: výrobu pitné vody a přeměnu suché pouště v oázu prostřednictvím cíleného rozmnožování mikroorganismů. Právě v Izraeli měla technologie premiéru na veletrhu obranných technologií ISDEF ještě před výstavou EXPO 2020. S. A. W. E. R. patřil mezi hlavní témata představení Inovační strategie ČR 2019–2030. Na konferenci Úřadu vlády a Radou pro výzkum, vývoj a inovace byl vybrán jako lídr v energeticky úsporných technologiích. O S. A. W. E. R. projevil zájem i Saif Mubarak Fadel Al Mazrouei z Abu Dhabi, prezident společnosti Bin Fadel Group, která již nyní projevila zájem o licenci na výrobu systému S. A. W. E. R. „Vodu pro lidi, zvířata a rostliny potřebuje celý Perský záliv, a to především tam, kam nevedou žádné cesty,“ řekl Saif Mubarak Al Mazrouei a nazval projekt revolučním (87). Na výstavě

EXPO 2020 v Dubaji ((byla přesunuta kvůli celosvětové pandemii covidu-19 na rok 2021) získala technologie cenu za nejlepší inovaci. O vzniku a realizaci projektu byl natočen celovečerní film s názvem stejným jako Siegelova kniha. Film dostal název Budiž voda. Na obrázku (viz obrázek 3) je přístroj S. A. W. E. R.

Obr. 3 S. A. W. E. R. (převzato z <https://www.euroclean.cz>)

9 Závěr

Veřejná správa v nakládání s vodami je zcela nezbytný aparát, který slouží ochraně vod a celkovému nakládání s vodami a je podmínkou pro dlouhodobou a udržitelnou prosperitu společnosti. Obyvatelé v ČR mohou mít často pocit, že vody je dostatek, ale toto zdání je ve své podstatě zavádějící. Ano, v ČR nyní neřešíme vyloženě nedostatek vody, ale hlavně nedostatek kvalitní vody, voda je znečištěná. Bez vody není dlouhodobě udržitelná současná životní úroveň, kterou mnohdy bereme jako samozřejmost, nebyl by možný rozvinutý průmysl a zejména dostatečná zemědělská produkce.

Z hlediska množství všech přijatých zákonů, vyhlášek, nařízení a také podle počtu úřadů spojených s vodním hospodářstvím se nyní jeví státní správa ve vodním hospodářství v ČR jako funkční pro potřeby současnosti. Bylo přijato mnoho vyhlášek upravujících nakládání s vodami, vodní zákon byl několikrát novelizován a úřady zabývající se vodohospodářstvím podle zveřejněných kontrol plní svou funkci. Ukazuje se, že systém veřejné správy ČR pracuje efektivně a zákonná opatření jsou skutečně implementována do praxe, a také dodržována. Ve státním sektoru v ČR pracuje 950 tisíc lidí, což je podle Národní rozpočtové rady 22,6 % všech českých zaměstnanců (77). Celkový systém veřejné správy pracuje dobře, nicméně vzhledem k množství zainteresovaných úřadů mohou být některé potřebné změny časově náročné. V případě nutnosti rychlého jednání by mohlo docházet k časovému prodlení.

Pro osoby pracující ve státní správě je nezbytná odborná způsobilost, ale neméně důležitá je osobní zodpovědnost každého úředníka, člověka, osobní zodpovědnost každého občana. V tom vidím nyní velikou příležitost a zároveň nedostatečnost v ČR. Je třeba zvýšit povědomí v celé společnosti a zapojit každého jednotlivého člověka tak, aby voda pro nás zůstala zachována a to nejen co do kvantity, ale i kvality.

10 Seznam použité literatury a informačních zdrojů

Knižní zdroje, časopisy, publikace, sborníky

- ČÍŽEK, Karel. Právo vodní dle zákona ze dne 28. srpna 1870 pro Království České: doplněno příslušnými zákony a nařízeními a objasněno z rozsudku nejvyšších stolic; s obsáhlým abecedním i chronologickým seznamem věcným. Mercy, 1886.
- DAMOHOŘSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-338-7.
- GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5. aktualizované vydání. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2009.
- HORÁČEK, Zdeněk a kol. *Vodní zákon s podrobným komentářem po velké novele stavebního zákona k 1. 1. 2013*. 2. vydání. Praha: Soudy, 2013. 319 s. ISBN 978-80-86846-48-8.
- KRÁL, Miroslav; STRNAD, Zdeněk; VYTEJČKOVÁ, Veronika. *Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k.* Soudy, 2011.
- KŘEČEK, Stanislav, et al. *Ochrana vod*. Kancelář veřejného ochránce práv ve spolupráci se společností Wolters Kluwer, as, 2015.
- KOČÍKOVÁ, Pavla. *Evropská unie a životní prostředí: politiky, strategie, legislativa*. Montanex, 1998.
- MALÁTKOVÁ, J., Ing., a spol. *Ottova encyklopedie A-Ž*. 2004. s. 172 - 175
- PLECHÁČ, V. (1999): *Vodní hospodářství na území České republiky, jeho vývoj a možné perspektivy I*. vyd. Praha: EVAN, 1999. 248 s. ISBN 80-2384-989-1
- PELIKÁN, V. (1983): *Ochrana podzemních vod*. 1.vyd. Praha: SNTL, 1983. 321 s. ISBN 04-401-83v
- POKORNÝ, D., PEŠEK, V., MEDUNOVÁ, A. *Voda v ČR do kapsy*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2006, 96 s. ISBN 80-708-4498-1.
- PROKURAT, Sergiusz, et al. *Drought and water shortages in Asia as a threat and economic problem*. Journal of modern science, 2015, 26.3: 235-250.
- SIEGEL, Seth M.; ŠKAPOVÁ, Hana. *Budiž voda: izraelská inspirace pro svět ohrožený nedostatkem vody*. Aligier sro, 2017. ISBN 978-80-906420-3-4.
- STRNAD, Zdeněk a kol. *Vodní právo*. 1. vydání. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2013. 226 s. ISBN 978-80-87437-45-2.
- STRNAD, Zdeněk. *Vodní právo*. 2. vydání. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2015. ISBN 978-80-7514-027-2.

Ústava ČR: Listina základních práv a svobod ; Parlament ČR, Ústavní soud, Ombudsman, Ministerstva ; Antidiskriminační zákon, zákon o Sbírce zákonů : redakční uzávěrka Ostrava:Sagit, [1995?]-. ÚZ. ISBN 9788074884757.

URBAN, Michael. Vývoj vodního práva v českých zemích do roku 1914. 2016.

VITURKA, Milan. Environmentální ekonomie: distanční studijní opora. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2005.

Internetové zdroje (v textu označené číslem v závorce)

1. Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer Ministerstvo Životního prostředí. *Úvodní stránka - Ministerstvo životního prostředí* [online]. Copyright © 2008 [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/umluva_vodni_toky_jezera
2. Ochrana vody (Životní prostředí, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 08.06.2022]. Dostupné z:<https://eagri.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/ochrana-vody/>
3. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro... (eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/predpisy-es-eu/Legislativa-EU_x1991-2000_Smernice-2000-60-Vodnihosp.html
4. Vznik a výskyt : Voda-organismy. Voda-organismy [online]. Copyright © 2012 Všechna Práva vyhrazena. [cit. 08.06.2022]. Dostupné z: <https://voda-organismy.webnode.cz/vznik-a-vyskyt/>
5. Voda na Zemi | Klimatologie a hydrogeografie pro učitele | Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity. Informační systém [online]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/ps14/fyz_geogr/web/pages/07-voda.html
6. Základní fakta o tvrdosti vody - AV EQUEN. AV EQUEN s.r.o. | Jeden dům - jedna voda - jedno řešení! [online]. Copyright © 2023 AV EQUEN [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://www.av-equen.cz/produkty/zakladni-fakta-o-tvrdosti-vody/>
7. Rozdíl mezi měkkou a tvrdou vodou - Laboratoř Monitoring Praha. Odběry a laboratorní rozborů vod či zemin - Laboratoř Monitoring Praha [online]. Copyright © 2022 Laboratoř Monitoring Praha [cit. 08.06.2022]. Dostupné z: <https://www.moni.cz/aktuality/rozdil-mezi-mekkou-a-tvrdou-vodou>
8. Voda v přírodě - SMVAK. Domů - SMVAK [online]. Dostupné z: <https://smvak.cz/voda-v-prirode>
9. 274/2001 Sb. Zákon o vodovodech a kanalizacích. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 22.04.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-274>

10. Aktuálně o spotřebě vody dle údajů ČSÚ - Ovodárenství. Ovodárenství - Vše o vodárenství [online] Copyright © 2020 OVODARENSTVI.CZ [cit. 16.02.2023]. Dostupné z: <https://www.ovodarenstvi.cz/clanky/aktualne-o-spotrebe-vody-dle-udaju-csu>
11. Jaká je spotřeba vody ve světě? | Vodní strážci. Vodní strážci | Úvod [online]. Copyright © 2022 [cit. 08.06.2022]. Dostupné z: <https://vodnistrazci.cz/voda-z-vodovodu/jaka-je-spotreba-vody-ve-svete>
12. SOVAK ČR k návrhu novely Listiny základních práv a svobod - Naše voda. Naše voda - [online]. Copyright © 2011 [cit. 13.02.2023]. Dostupné z: <https://www.nase-voda.cz/sovak-cr-navrhu-novely-listiny-zakladnich-prav-svobod/>
13. Průměrná spotřeba vody v ČR se pohybuje okolo 90 litrů na osobu a den | Komunální ekologie. Komunální ekologie | *Komunální ekologie* [online]. Copyright © 2023 [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://www.komunalniekologie.cz/info/prumerna-spotreba-vody-v-cr-se-pohybuje-okolo-90-litru-na-osobu-a-den>
14. Informace o stavu v zásobování pitnou vodou a jakosti dodávané vody - PDF Stažení zdarma. Představujeme Vám pohodlné a bezplatné nástroje pro publikování a *sdílení informací*. [online]. Copyright © DocPlayer.cz [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/159087065-Informace-o-stavu-v-zasobovani-pitnou-vodou-a-jakosti-dodavane-vody.html>
15. The governance of water services in Europe. *EurEau - Water matters*, the views of Europe's Water sector [online]. Dostupné z: <https://www.eureau.org/resources/news/1-the-governance-of-water-services-in-europe>
16. Pitná voda - Pražské vodovody a kanalizace, a.s.. Pražské vodovody a kanalizace, a.s. - Pražské vodovody a kanalizace, a.s. [online]. Copyright © 2023 [cit. 16.02.2023]. Dostupné z: <https://www.pvk.cz/vse-o-vode/pitna-voda/>
17. Světový den vody TICHÉ ZPRÁVY. TICHÉ ZPRÁVY Zprávy jsou vysílány v českém znakovém jazyce s textem v českém jazyce [online]. Copyright © 2012 [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://www.tichezpravy.cz/svetovy-den-vody/>
18. SOVAK ČR k platnosti směrných čísel roční potřeby vody - Naše voda. Naše voda - [online]. Copyright © 2011 [cit. 16.02.2023]. Dostupné z: <https://www.nase-voda.cz/sovak-cr-platnosti-smernych-cisel-rocni-potreby-vody/>
19. Clean Water Crisis Facts and Information. National Geographic [online]. Copyright © 1996 [cit. 26.03.2023]. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/environment/article/freshwater-crisis>
20. Pitná voda, kanalizace - OSN Česká Republika. Home - OSN Česká Republika [online]. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/pitna-voda-kanalizace/>

21. UN-Water | Coordinating the UN's work on water and sanitation. UN-Water | Coordinating the UN's work on water and sanitation [online]. Copyright ©2023 UN [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://www.unwater.org/>
22. article viewer | United Nations iLibrary. United Nations iLibrary [online]. Dostupné z: <https://www.un-ilibrary.org/content/books/9789210576956/read>
23. Human Development Report 2006 | Human Development Reports. Home | Human Development Report [online]. Copyright © 2022 United Nations Development Programme [cit. 08.06.2022]. Dostupné z: <https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2006>
24. Životní prostředí - Euroskop. Hlavní strana - Euroskop [online]. Copyright © 2005 [cit. 14.02.2023]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/vnitri-trh/zivotni-prostredi/>
25. Just a moment.... ResearchGate | Find and share research [online]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/figure/Areas-of-economic-and-physical-water-scarcity-Source_fig2_292982822
26. Svaz vodního hospodářství ČR. Úvodem - aktuality - Svaz vodního hospodářství ČR [online]. Dostupné z: <https://www.svh.cz/index.php?lang=cz&main=zakladni-informace>
27. Vodní hospodářství v roce 2020: postaveno bylo 64 čistíren, na vodovody je napojeno 94,6 % obyvatel České republiky (Voda, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 16.02.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/novinky/vodni-hospodarstvi-v-roce-2020-postaveno.html>
28. Druhy odpadních vod - Poradme.se. [online]. Dostupné z: http://poradme.se/index.php?title=Druhy_odpadn%C3%ADch_vod
29. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 08.06.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>
30. Vymezení pojmů (eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 28.06.2022]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100053056.html>
31. Ústřední vodoprávní úřad (Voda, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 17.02.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/statni-sprava-ve-vh/ustredni-vodopravni-urad/>

32. Metodický pokyn odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby (2011) | Portál krizového řízení HZS JmK. Home | Portál krizového řízení HZS JmK [online]. Copyright © 2020. Portál krizového řízení JmK. [cit. 25.06.2022]. Dostupné z: <https://www.krizport.cz/aktualni-situace/aktuality/metodicky-pokyn-odboru-ochrany-vod-ministerstva-zivotniho-prostredi-k-0>
33. Strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky (Voda, eAGRI).[online]. Copyright © 2009 [cit. 05.02.2023]. Dostupné z:<https://eagri.cz/public/web/mze/voda/osveta-a-publikace/publikace-a-dokumenty/publikace/strategie-ochrany-pred-povodnemi-pro.html>
34. Koncepční dokumenty - Ministerstvo životního prostředí. Úvodní stránka - Ministerstvo životního prostředí [online]. Copyright © 2008 [cit. 05.02.2023]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/koncepcni_dokumenty
35. Národní plány povodí (Životní prostředí, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/ochrana-vody/vodni-ramcova-smernice/planovani-v-oblasti-vod/ramcova-smernice-o-vodach/priprava-planu-povodi-pro-2-obdobi/narodni-plany-povodi/>
36. HomePage - Ministerstvo životního prostředí. *Úvodní stránka* - Ministerstvo životního prostředí [online]. Copyright © 2008 [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/cz/search?query=metodick%C3%A9+pokyny>
37. Před sto padesáti lety byl vydán vodní zákon č. 71/1870 čes. z. z. | VTEI. VTEI | Vodohospodářské technicko-ekonomické informace [online]. Dostupné z: <https://www.vtei.cz/2020/10/pred-sto-padesati-lety-byl-vydan-vodni-zakon-c-71-1870-ces-z-z/>
38. Vývoj vodního práva :: Arnost-kult. Arnost-kult [online]. Dostupné z: <https://arnost-kult.webnode.cz/vyvoj-vodniho-prava/>
39. Ochrana vody (Životní prostředí, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 08.06.2022]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/ochrana-vody/>
40. 544/2020 Sb. Zákon, kterým se mění vodní zákon. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 13.02.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2020-544#cast1>
41. 284/2021 Sb. Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 13.02.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-284>
42. Suchá novela vodního zákona | Z+i. Z+i [online]. Dostupné z: <http://zpravy.ckait.cz/vydani/2021-02/sucha-novela-vodniho-zakona/>

43. 1. ledna 2019 nabývá účinnosti novela vodního zákona č. 113/2018 Sb. | Ekomonitor. *Vodní Zdroje* Ekomonitorspol. S r. o. [online]. Dostupné z: <http://www.ekomonitor.cz/aktualit/y/1-ledna-2019-nabyva-ucinnosti-novela-vodniho-zakona-c-1132018-sb>
44. Čištění odpadních vod v ČR — Vodní hospodářství. Vodní hospodářství [online]. Copyright © 2021 Vodní hospodářství [cit. 30.06.2022]. Dostupné z: <https://vodnihospodarstvi.cz/cistení-odpadnich-vod-cr/>
45. Nová prováděcí vyhláška k vodnímu zákonu | Envigroup s.r.o.. Envigroup s.r.o. | Informační portál Podnikové ekologie [online]. Copyright © 2015 [cit. 13.02.2023]. Dostupné z: <https://www.envigroup.cz/nova-provadeci-vyhlaska-k-vodnimu-zakonu.html>
46. SFŽP ČR - Státní fond životního prostředí ČR. SFŽP ČR - Státní fond životního prostředí ČR [online]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/>
47. SOVAK ČR k návrhu novely Listiny základních práv a svobod - Naše voda. Naše voda - [online]. Copyright © 2011 [cit. 14.02.2023]. Dostupné z: <https://www.nase-voda.cz/sovak-cr-navrhu-novely-listiny-zakladnich-prav-svobod/>
48. Environment for Europeans. No 65, March 2018 - Publications Office of the EU. [online]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d499cc57-4768-11e8-be1d-01aa75ed71a1>
49. Akční plán pro nulové znečištění. Redirecting to /select-language?destination=/node/1 [online]. Dostupné z: https://environment.ec.europa.eu/strategy/zero-pollution-action-plan_cs
50. Životní prostředí. Redirecting to /select-language?destination=/node/1 [online]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/environment_cs
51. Rada přijala osmý akční program pro životní prostředí - Consilium. Home - Consilium [online]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/03/29/council-adopts-8th-environmental-action-programme/>
52. 32022D0591. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 14.02.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/pravo/eu/dokument?celex=32022D0591#i3>
53. Udržitelná Evropa do roku 2030. Redirecting to /select-language?destination=/node/1 [online]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/publications/sustainable-europe-2030_cs
54. Ochrana vody a hospodaření s ní | Fakta a čísla o Evropské unii | Evropský parlament. [online]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/74/ochrana-vody-a-hospodareni-s-ni>
55. Hlavní evropské rozvodí | Vodní strážci. Vodní strážci | Úvod [online]. Copyright © 2023 [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://vodnistrazci.cz/voda-v-prirode/hlavni-evropske-rozvodi>

56. Ochrana vody a hospodaření s ní | Fakta a čísla o Evropské unii | Evropský parlament.
[online]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/74/water-protection-and-management>
57. Směrnice EU k opětovnému využívání vody impulzem k novele zákona - Naše voda. Naše voda - [online]. Copyright © 2011 [cit. 18.02.2023]. Dostupné z: <https://www.nase-voda.cz/smernice-eu-k-opetovnemu-vyuzivani-vody-impulzem-k-novele-zakona/>
58. Informační systém VODA České republiky (Voda, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 16.02.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/osveta-a-publikace/publikace-a-dokumenty/publikace/informacni-system-voda-ceske-republiky.html>
59. Státní politika životního prostředí České republiky 2004 - 2010 . Úvodní stránka - Ministerstvo životního prostředí [online]. Copyright © 2004 Ministerstvo životního prostředí. Všechna práva vyhrazena. [cit. 16.02.2023]. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/9af90f28a8b1493bc1256fbc004bbefa/c91bf4c5bdf30035c1256f50002af485?OpenDocument>
60. 254/2001 Sb. Vodní zákon. Zákony pro lidi - Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 22.04.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254>
61. Clean Water Crisis Facts and Information. National Geographic [online]. Copyright © 1996 [cit. 26.03.2023]. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/environment/article/freshwater-crisis>
62. Správa informačních systémů | CENIA. Česká informační agentura životního prostředí [online]. Copyright © 2023 Česká informační agentura životního prostředí [cit. 03.04.2023]. Dostupné z: <https://www.cenia.cz/sprava-informacnich-systemu/>
63. Kompetence krajského úřadu na úseku vodního hospodářství dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) | Moravskoslezský kraj |. ▢ | Moravskoslezský kraj [online]. Dostupné z: https://www.msk.cz/cs/temata/zivotni_prostredi/kompetence-krajskeho-uradu-na-useku-vodniho-hospodarstvi-dle-zakona-c--254-2001-sb---o-vodach-a-o-zmene-nekterych-zakonu-vodni-zakon-1384/
64. Ochrana vod | ČIŽP. Úvodní stránka | ČIŽP [online]. Copyright © [cit. 30.06.2022]. Dostupné z: <https://www.cizp.cz/pusobnost/ochrana-vod>
65. Státní pozemkový úřad. Státní pozemkový úřad [online]. Copyright © 2022 [cit. 17.02.2023]. Dostupné z: <https://www.spucr.cz/>
66. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR [online]. Copyright © 2022 [cit. 30.06.2022]. Dostupné z: <https://www.nature.cz/>

67. Lesnictví (Lesy, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 01.01.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/lesy/lesnictvi/>
68. Na změnu klimatu připravují Lesy ČR krajinu stovkami svých vodohospodářských projektů. ScienceWeek.cz - Věda, technika, výzkum [online]. Copyright © ScienceWeek.cz 2020. All rights reserved. [cit. 16.02.2023]. Dostupné z: <https://www.scienceweek.cz/na-zmenu-klimatu-pripravuji-lesy-cr-krajinu-stovkami-svych-vodohospodarskych-projektu-iid-188705>
69. VÚMOP | Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, vvi. VÚMOP | Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, vvi [online]. Copyright © 2022, VÚMOP, Půdní služba [cit. 30.06.2022]. Dostupné z: <https://www.vumop.cz/>
70. Vítejte na webu SOVAK ČR | SOVAK ČR. Redirecting to <https://www.sovak.cz/cs> [online]. Dostupné z: <https://www.sovak.cz/cs>
71. POSLÁNÍ SVAZU VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČR - Svaz vodního hospodářství ČR. Úvodem- aktuality - Svaz vodního hospodářství ČR [online]. Dostupné z: <https://www.svh.cz/index.php?lang=cz&main=o-nas>
72. Svaz vodního hospodářství ČR. Úvodem - aktuality - Svaz vodního hospodářství ČR [online]. Dostupné z: <https://www.svh.cz/index.php?lang=cz&main=institute>
73. Ekologická hnutí a organizace - Industry EU. Evropský oborový portál - Industry EU [online]. Copyright © 2002 [cit. 01.01.2023]. Dostupné z: <https://www.industry.eu.cz/ekologie/ekologicka-hnuti-a-organizace/>
74. Hydratace a voda v lidském těle - InBody. Tělesná diagnostika - InBody [online]. Dostupné z: <https://www.inbody.cz/blog/844-hydratace-a-voda-v-lidskem-tele>
75. SFŽP ČR - Státní fond životního prostředí ČR. SFŽP ČR - Státní fond životního prostředí ČR [online]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/30>
76. „Systém vodního hospodářství ČR je ve velmi dobrém stavu,“. Časopis KONSTRUKCE - informace O uplatnění konstrukcí a návazných oborů při stavbách ve stavebnictví a strojírenství [online]. Copyright © Copyright 2002 [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <http://old.konstrukce.cz/clanek/system-vodniho-hospodarstvi-cr-je-ve-velmi-dobrem-stavu/>
77. Provoz státu zdražuje, pracuje pro něj čtvrtina všech zaměstnanců. V EU je Česko pod průměrem | E15.cz. E15.cz - Byznys, politika, ekonomika, finance, události [online]. Copyright © 2001 [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/pro-cesky-stat-pracuje-uz-temer-ctvrtina-vsech-zamestnancu-vlady-v-eu-jsou-vetsinou-uspornejsi-1391125>
78. 414/2013 Sb. Vyhláška o vodoprávní evidenci. Zákony pro lidi - Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 26.02.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-414>

79. Centrální registr vodoprávní evidence - PDF Free Download. Představujeme Vám pohodlné a bezplatné nástroje pro publikování a sdílení informací. [online]. Copyright © DocPlayer.cz [cit. 26.02.2023]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/31419976-Centralni-registr-vodopravni-evidence.html>
80. Může být Izrael inspirací pro Česko? V nakládání s vodou ano - ČR 2030 | Magazín. Česká republika 2030 - Udržitelná ČR 2030 [online]. Copyright © [cit. 02.05.2023]. Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/magazin/priroda/muze-byt-izrael-inspiraci-pro-cesko-v-nakladani-s-vodou-ano/>
81. Česká vodohospodářská pout' (mise) do Izraele 11/19 - ASIO. ASIO - čištění a úprava vod, dešťové a šedé vody [online]. Copyright © 2023 ASIO, spol. s r.o. Všechna práva vyhrazena [cit. 16.04.2023]. Dostupné z: <https://www.asio.cz/cz/news/ceska-vodohospodarska-pout-mise-do-izraele-11-19.1007>
82. Long-Term Master Plan for the National Water Sector, August 2012.. ECOLEX | The gateway to environmental law [online]. Dostupné z: <https://www.ecolex.org/details/legislation/long-term-master-plan-for-the-national-water-sector-august-2012-lex-faoc204034/>
83. Israel's sustainable water management plans. Home page - OECD [online]. Copyright © Organisation For Economic [cit. 2.03.2023]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/climate-action/ipac/practices/israel-s-sustainable-water-management-plans-d81db5f5/>
84. Israel set to top up Galilee with desalinated water from Mediterranean - Al-Monitor: Independent, trusted coverage of the Middle East. Al Monitor: Independent, trusted coverage of the Middle East [online]. Copyright © 2021 Al [cit. 04.03.2023]. Dostupné z: <https://www.al-monitor.com/originals/2022/12/israel-set-top-galilee-desalinated-water-mediterranean>
85. Water Management in Israel - Fanack Water. Water in the Middle East and North Africa | Fanack Water [online]. Dostupné z: <https://water.fanack.com/israel/water-management/>
86. Příběh projektu S.A.W.E.R. | EuroClean.cz. Úprava vody pitné, procesní i odpadní | EuroClean.cz [online]. Dostupné z: <https://euroclean.cz/clanky/pribeh-projektu-s-a-w-e-r/>
87. EuroClean bude součástí projektu SAWER na EXPO 2021. Úprava vody pitné, procesní i odpadní | EuroClean.cz [online]. Dostupné z: <https://euroclean.cz/clanky/euroclean-bude-soucasti-projektu-s-a-w-e-r-na-expo-2020/>
88. Znečištění vody - Multimediaexpo.cz. Multimediální česká otevřená encyklopedie Multimediaexp o.cz [online]. Dostupné z: http://www.multimediaexpo.cz/mmeecz/index.php/Zne%C4%8Di%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD_vody
89. Izrael je velmi úspěšný v hospodaření s vodou | Témata. Tematický archiv | Český rozhlas [online] Copyright © Židovské muzeum v Praze [cit. 11.03.2023]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/izrael-je-velmi-uspesny-v-hospodareni-s-vodou-7995785>
90. Na vodohospodářská opatření půjde 130 miliard Kč, schválila vláda - Ekolist.cz. Ekolist.cz:

- životní prostředí, příroda, ekologie, klima, biodiverzita, energetika, krajina, doprava i cestování [online]. Copyright © [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/na-vodohospodarska-opatreni-pujde-130-miliard-kc-schvalila-vlada>
91. We are Mekorot | Mekorot. We are Mekorot | Mekorot [online]. Copyright © [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mekorot-int.com/>
92. ČSN 75 7221 (757221). Technické normy ČSN. Bezpečnostní tabulky. | TECHNOR print, s.r.o. Hradec Králové [online]. Copyright © 2020 [cit. 23.03.2023]. Dostupné z: <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-75-7221-757221-226246.html>
93. 258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví. Zákony pro lidi - Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>
94. 252/2004 Sb. Vyhláška, kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly.... Zákony pro lidi - Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-252>
95. Katedra geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci [online]. Copyright ©5 [cit. 26.03.2023]. Dostupné z: <https://geography.upol.cz/soubory/studium/DS-GVS/Opora-HYDR.pdf>
96. Úvodní stránka - Ministerstvo životního prostředí [online]. Copyright ©m [cit. 27.03.2023]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi/\\$FILE/OPZPUR-statni_politika_zp_2030_s_vyhledem_2050-20220615.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi/$FILE/OPZPUR-statni_politika_zp_2030_s_vyhledem_2050-20220615.pdf)
97. Evaluation of EU water legislation concludes that it is broadly fit for purpose but implementation needs to speed up. Redirecting to /select-language?destination=/node/1 [online]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/news/evaluation-eu-water-legislation-concludes-it-broadly-fit-purpose-implementation-needs-speed-2019-12-12_en
98. Deník veřejné správy - Správa vodních toků a určování jejich správců. Deník veřejné správy [online]. Copyright © 2023 [cit. 03.03.2023]. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6146989>
100. Krajinnasit.cz - Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.Masaryka. Krajinnasit.cz - Informační platforma pro kulturní krajinu [online]. Copyright © 2010. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR. [cit. 03.04.2023]. Dostupné z: <https://www.krajinnasit.cz/vuv>
101. Výkladové komise (Voda, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 03.04.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/statni-sprava-ve-vh/vykladove-komise/>

102. Zpráva o stavu vodního hospodářství ČR v roce 2021 (Ministerstvo zemědělství, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 03.04.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/vyrocní-a-hodnotící-zpravy/zpravy-o-stavu-vodního-hospodarstvi/zprava-o-stavu-vodního-hospodarstvi-2021.html>
103. Zpráva o stavu vodního hospodářství ČR v roce 2020 (Voda, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 10.04.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/osveta-a-publikace/publikace-a-dokumenty/modre-zpravy/zprava-o-stavu-vodního-hosp-2020.html>
104. Zpráva o stavu vodního hospodářství ČR v roce 2019 (Voda, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 10.04.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/osveta-a-publikace/publikace-a-dokumenty/modre-zpravy/zprava-o-stavu-vodního-hosp-2019.html>
105. HomePage - Ministerstvo životního prostředí. Úvodní stránka - Ministerstvo životního prostředí [online]. Copyright © 2008 [cit. 02.04.2023]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/news_20220322-Priority-vodního-hospodarstvi-v-CR
106. Míka: legislativní změny smysluplně a efektivně | Vodárenství.cz. Vodárenství.cz [online]. Copyright © 2017 [cit. 26.03.2023]. Dostupné z: <https://www.vodarenstvi.cz/2022/10/05/mika-legislativni-zmeny-musi-byt-smysluplne-a-efektivni/>
107. Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR - Ministerstvo životního prostředí Úvodní stránka - Ministerstvo životního prostředí [online]. Copyright © 2008 [cit. 16.04.2023]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie
108. Usnesení vlády ČR k Návrhu koncepčního řešení regulace ve vodárenství | SOVAK ČR. Redirecting to <https://www.sovak.cz/cs> [online]. Dostupné z: <https://www.sovak.cz/cs/cilaneck/usneseni-vlady-cr-k-navrhu-koncepcního-reseni-regulace-ve-vodarenstvi>
109. Benchmarking VaK (Voda, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 17.04.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/vodovody-a-kanalizace/benchmarking-vak/>
110. Zpráva za rok 2020 (Voda, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 17.04.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/vodovody-a-kanalizace/benchmarking-vak/zprava-za-rok-2020/>
111. Informační systém ARROW - Ministerstvo životního prostředí. Úvodní stránka - Ministerstvo Životního prostředí [online]. Copyright © 2008 [cit. 23.04.2023]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/informacni_system_arrow

112. EDPP.CZ | Slovník. Redirecting to <https://www.rataje.cz/> [online]. Copyright © 2010 [cit. 23.04.2023]. Dostupné z: <https://rataje.cz/data/povodnovy-plan/local/slovník/index.html>
113. Nitrátová směrnice (Životní prostředí, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [cit. 23.04.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/ochrana-vody/nitratova-smernice/>

11 Seznam zkratek

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CRVE	Centrální registr vodoprávní evidence
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
ČVUT	České vysoké učení technické
EP	Evropský parlament
EU	Evropská unie
EXPO	velká mezinárodní výstava průmyslu a kultury jednotlivých zemí
IPPC	Integrovaná prevence a omezování znečištění
ISDEF	Israel defence exhibition (Veletrh obrany, vnitřní bezpečnosti a kybernetické ochrany)
IWA	Israel Water Authority (vodohospodářský úřad)
MD	Ministerstvo dopravy
MO	Ministerstvo obrany
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OVSS	odbory výkonu státní správy
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí České republiky
SOVAK ČR	Sdružení oboru vodovodů a kanalizací České republiky
SPÚ	Státní pozemkový úřad
SPŽP	Státní politika životního prostředí
SVH ČR	Svaz vodního hospodářství ČR
ÚSOP	Ústřední seznam ochrany přírody
VaK	Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu
vodní zákon	zákon č. 254/2001 Sb.
VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.
ZVHS	Zemědělská vodohospodářská správa

12 Seznam tabulek, obrázků a příloh

Tab. 1 Řádné opravné prostředky	51
Tab. 2 Mimořádné opravné prostředky již pravomocných správních rozhodnutí.....	52
Tab. 3 Správní soudnictví	53
Tab. 4 Počty kontrol provedených u vlastníků a provozovatelů VaK	57
Tab. 5 Chybějící prostředky obnovy infrastrukturního majetku VaK (v mil. Kč za rok)	59
Tab. 6 Státní finanční podpora v oblasti vodního hospodářství	61
Tab. 7 Vodovody, kanalizace a počet čistíren odpadních vod.....	61
Tab. 8 Zásobování pitnou vodou, připojení ke kanalizaci	62
Obr. 1 Fyzický a ekonomický nedostatek vody podle zemí (převzato z International water management institute).....	15
Obr. 2 Odsolovací zařízení vypouští odsolenou vodu do Galilejského jezera (převzato z https://www.al-monitor.com/).....	69
Obr. 3 S. A. W. E. R. (převzato z https://www.euroclean.cz)	72
Graf 1 Řádné opravné prostředky	51
Graf 2 Mimořádné opravné prostředky již pravomocných správních rozhodnutí.....	52
Graf 3 Správní soudnictví	53
Graf 4 Počty kontrol provedených u vlastníků a provozovatelů VaK	58
Graf 5 Chybějící prostředky obnovy infrastrukturního majetku VaK	60
Graf 6 Státní finanční podpora v oblasti vodního hospodářství	61
Graf 7 Vodovody, kanalizace a počet čistíren odpadních vod	62
Graf 8 Zásobování pitnou vodou, připojení ke kanalizaci	63

13 Přílohy

Příloha 1

Vybrané právní předpisy a koncepční dokumenty na úseku vodního hospodářství

Vybrané zákony na úseku vodního hospodářství:

- zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve věcech zápisů vodních děl a ochranných pásem do Katastru nemovitostí České republiky,
- zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů,
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon); ve věcech povolování vodních děl a vodohospodářských úprav,
- zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) ve věcech využívání povrchových vod k chovu ryb,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon),
- zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích),
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů,
- zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon),
- zákon č. 305/2000 Sb., o povodích,
- zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě,
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,
- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí (29).

K provedení vodního zákona byla přijata celá řada prováděcích či řídicích právních předpisů:

Vyhlášky, nařízení vlády a metodické pokyny:

- vyhláška č. 225/2022 Sb., o podrobném vymezení staveb k vodohospodářským melioracím pozemků a jejich částí a způsobu a rozsahu péče o ně,
- vyhláška č. 86/2021 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly, ve znění vyhlášky č. 255/2010 Sb. (29), (32), (31),
- vyhláška č. 44/2021 Sb., o vymezení útvarů povrchových vod,

- vyhláška č. 183/2018 Sb., o náležitostech rozhodnutí a dalších opatření vodoprávního úřadu a o dokladech předkládaných vodoprávnímu úřadu,
- vyhláška 328/2018 Sb., o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových,
- vyhláška č. 350/2016 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik,
- vyhláška č. 349/2016 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod,
- vyhláška č. 46/2015 Sb., o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě,
- vyhláška č. 66/2014 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků,
- vyhláška č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy,
- vyhláška č. 414/2013 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení, k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci),
- vyhláška č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků,
- vyhláška č. 105/2012 Sb., o stanovení veřejných přístavů, ve kterých se rozrušují ledové celiny,
- vyhláška č. 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod,
- vyhláška č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl,

- vyhláška č. 155/2011 Sb., o profilech povrchových vod využívaných ke koupání,
- vyhláška č. 93/2011 Sb., o způsobu a četnosti měření množství a jakosti vody,
- vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládnutí povodňových rizik,
- vyhláška č. 255/2010 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly,
- vyhláška č. 393/2010 Sb., o oblastech povodí,
- vyhláška č. 40/2008 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu,
- vyhláška č. 23/2007 Sb., o podrobnostech vymezení vodních děl evidovaných v katastru nemovitostí České republiky,
- vyhláška 428/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu,
- vyhláška č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci,
- nařízení vlády č. 57/2016 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních,
- nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech,
- nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu,
- nařízení vlády č. 143/2012 Sb., o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do povrchových vod,
- nařízení vlády č. 416/2010 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních),
- nařízení vlády č. 203/2009 Sb., o postupu při zjišťování a uplatňování náhrady škody a postupu při určení její výše v územích určených k řízeným rozlivům povodní,
- nařízení vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod,

- metodický pokyn MŽP k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby,
- metodický pokyn MŽP pro monitorování vod,
- metodický pokyn MZe a MŽP k posouzení možnosti vlivu záměru na stav dotčených vodních útvarů (primární posouzení),
- metodický pokyn MŽP ke stanovení hodnot minimálních zůstatkových průtoků ve vodních tocích a další (29), (32), (31), (36).

Další vybrané dokumenty související s hospodařením s vodou:

- Strategie ochrany před povodněmi na území ČR – dokument, který zohledňuje existující legislativní, organizační, technická a ekologická hlediska, formuluje další možná a nezbytná opatření, vytváří rámec pro definování konkrétních programů prevence před povodněmi, které budou postupně založeny. Strategie byla schválena usnesením vlády České republiky č. 382 ze dne 19. dubna 2000 (33), (34).
- Povodňové plány ČR – jsou to dokumenty, které shrnují organizační a technická opatření k odvrácení nebo zmírnění škod při povodni pro daný územní celek (obec, obec s rozšířenou působností, kraj, Česká republika) nebo nemovitost, která je ohrožena povodní.
- Národní plán povodí ČR – základní obsah národního plánu povodí stanovuje vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění pozdějších předpisů. Jde o strategický dokument plánování v oblasti vod (35).
- Plány dílčích povodí – doplňují národní plány povodí o podrobné údaje a návrhy opatření, které jsou nutné k dosažení cílů pro dané dílčí povodí na základě zjištěného stavu povrchových a podzemních vod, hodnocení povodňových rizik, potřeb užívání vodních zdrojů, a časový plán jejich uskutečnění. Základní obsah plánu dílčího povodí dále upravuje vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění pozdějších předpisů. Plány dílčích povodí jsou zpracovávány pro 10 dílčích povodí (35).

14 Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá správou vodního hospodářství a je rozdělena na dvě části. V první z nich je popsán obecně význam vody obecně a vodního hospodářství, včetně legislativy. Zmíněna je též ochrana vod jako nedílná součást komplexu vodního hospodářství. Podrobně je vysvětlena organizace státní správy ve vodním hospodářství, včetně právních předpisů, které se vážou k vodnímu hospodářství v České republice i Evropské unii. Ve druhé části jsou popsány činnost veřejné správy a investice do vodohospodářství. Pro porovnání je popsána organizace veřejné správy ve vodohospodářství ve Státě Izrael.

Klíčová slova: vodní hospodářství, ochrana vod, vodní zákon, legislativa, státní správa, veřejná správa

15 Abstract

The bachelor thesis deals with water resource management and is divided into two parts. The first part describes generally the significance of water itself and of water resource management, the respective legislative including. Water protection as an integral part of water resource management complex is mentioned as well. The organisation of state administration in water resource management is explained in details, including the legislative that is connected with water resource management in the Czech Republic and European Union. In the second part, activities of public administration are described as well as water resource management investments. For comparison, public administration organisation in water resource management in Israel is described.

Keywords: Water resource management, water protection, water law, legislative, state administration, public administration